

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z PRILOGO „KMEČKO DELO“

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 38 din, polletno 20 din,
četrstetno 11 din; inozemstvo 76 din
Poštno-čekovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste

Uredništvo in upravnštvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
3000 din, pol strani 1500 din, četr
strani 750 din, osminka strani 400 din
— Mali oglasi posamezna beseda za
naročnika 1 din, za nenaročnika 2 din

Hudi boji za vzhodno Afriko

Položaj v Eritreji

Priprave za zavzetje Kerena

V najstarejši italijanski koloniji v vzhodni Afriki v Eritreji so osredotočeni vsi napadi angleških čet na zavzetje močne gorske trdnjave Keren, katero branijo Italijani hrabro, da bi zavrsili pohod Angležev proti prestolnemu eritrejskemu mestu Asmara, odkoder vodi moderna avtomobilска cesta v Addis Abebo.

V Eritreji so se pridružile angleški koloni, ki prodira s severa proti Kerenu, čete svobodnih Francovov.

Dne 23. februarja je bilo objavljeno, da so prispele v vzhodno Afriko francoske kolonialne čete s področja Čadskega jezera, ki so v zadnjih tednih dosegli zlasti uspehe v bor-

bah okrog zelenic (oaz) Kufre in Mursuka v južni Libiji. Čete so motorizirane in oborožene z možnarji, strojnici in strelivom. Krenile so iz Fort L'Ami in prepotovale vso osrednjo Afriko in prispele pred dnevi v Sudan, kjer so jih oborožili še z angleškimi topovi. Dne 22. februarja so se ti oddelki vrčali na ladje v bližini Port Sudana ter z njimi prodri po Rdečem morju do Mersa Teklaiax v Eritreji. V bližini te luke so se francoske čete izkrcale na italijanskih tleh, ne da bi naletele na kakršen koli odpor. Čete bodo sedaj sodelovali pri angleški ofenzivi v Eritreji. Njihova naloga je, da prodro od severovzhoda proti Kerenu in prispevajo k zavzetju te italijanske vojaško izredno važne trdnjave.

Vojna v Abesiniji

Italijanska obramba krog Addis Abebe

V Addis Abebi, ki je prestolno mesto Abesinije, prebiva italijanski vojvoda Aosta, ki ima naslov abesinskega podkralja in je najvišja osebnost od Italijanov zasedene Abesinije. V Addis Abebi ima tudi svoj sedež generalnik italijanske vojske v Abesiniji. Ta je izjavil, da bo zbral svoje čete krog abesinskega glavnega mesta, kjer namerava praviti v Abesiniji prodirajočim abesinskim vstrem ter Angležem ofenzivno obrambo.

Iz treh kolonij na Addis Abebo osredotočen napad

Kakor smo že večkrat naglasili v našem listu, gre pri bojih v vzhodni Afriki za tri tamozne italijanske kolonije: Eritrejo na severu, za Abesinijo v osredju in pa italijansko Somalijo na jugu ob Indijskem oceanu. Prodiranja angleških, abesinskih in južnoafriških čet v imenovanih treh kolonijah imajo končni cilj — zasedbo Addis Abebe.

Zasedba važnih postojank

Vdor Angležev in Abesincev pod vodstvom bivšega cesarja Hajla Selasija je usmerjen v kraje krog velikega Tana jezera, iz katerega priteka Modri Nil, ki namaka angleški Sudan. V goratih krajih krog tega jezera prebiva največ svojemu pregnanemu cesarju zvestih abesinskih plemen, iz katerih se rekrutira abesinska četaška vojska.

Angleži in Abesinci so zasedli doslej severno in južno od Tana jezera važne postojanke, iz katerih vodijo karavanske poti ter ceste proti Addis Abebi.

Med temi postojankami je južno od Tana jezera ležeče mesto Dangila, ki je središče abesinske pokrajine Godžam. Skozi Dangilo pelje starodavna karavanska pot iz sudanskega Galabata proti abesinski prestolnici. Italijani so mesto znatno povečali, popravili cesto in ga povzdignili v tržno središče Godžama.

ških čet v italijansko Somalijo ob Indijskem oceanu, in sicer v pokrajino Prekžuba. Tam so zasedli južni Afrikanci pokrajinsko središče Afmadu in pristanišče Kismaju.

Prekžuba, italijansko Oltregiuba, je ime, ki se je rodilo, ko je odstopila Anglia leta 1925. prostovoljno del svoje kolonije Kenije do reke Žube Italiji. Italija je priključila ta del svoji koloniji Somaliji. Ker pa leži onkraj velike reke Žube, so ji dali Italijani ime Prekžuba. Ta dežela leži izključno v ravnini, katero namaka plovna reka Žuba in jo dela z vsakoletnimi poplavami na ozkem pasu rodovitno, dočim je drugod napol puščava s trnastim grmičjem ali ostro travo.

Poizkusi kultiviranja so pokazali, da bi se dala celo Prekžuba spremeniti v rodovitno deželo, ki bi dajala kavo, bombaž, sladkorni trs, riž, koruzo in banane.

Podnebje v Prekžubi je izredno vroče, zato spada pokrajina med najbolj vroče dele Afrike.

Južnoafriške čete, ki so zavzele pristanišče Kismaju, so na pohodu v pravo italijansko Somalijo, ki je podobna Prekžubi, a ni tako zapuščena ter zanemarjena.

Italijani so investirali v tej svoji koloniji velike vsote in dosegli zlasti zadnja leta znatne uspehe. Z osvojitvijo Abesinije kot naravnega zaledja, je italijanska Somalija leše pridobila na gospodarski, posebno še prometni vrednosti. To je tudi povzročilo, da se je pričelo veliko pristaniško mesto Makdišu, italijansko Mogadiscio, naglo razvijati in šteje sedaj že okoli 40.000 prebivalcev. Od tam vodita v notranjost tudi dve železniški progi, od katerih veže daljša Makdišu z Baidoo, od tam pa vodijo poti v Lug, Dolo in dalje v Addis Abebo. Vendar znaša dolžina obeh železnic komaj 113 km. — Vojna se tako razvija tu na ogromnih prostorih.

Prodiranje v italijansko Somalijo

Pri prodiranju preko reke Žube v italijansko Somalijo so zasedle južne afriške čete po zasedbi pristanišča Kismaju važni postojanki Margerito in Dželib ob Žubi. Južni Afrikanci so izvedli uspešen napad na italijanske utrdbice z boka, nakar so bili Italijani prisiljeni k umiku. Z zasedbo mest Margerita in Dželib so južne afriške čete že 50 km daleč od izliva reke Žube proti severu.

Pri kretanjih in napredovanju južnoafriške vojske preko reke Žube v italijanski Somaliji so bile zaplenjene znatne količine italijanskih topov in vojnega materiala. Ujet je bil ves brigadni štab, en polkovnik ter precej evropskih in kolonialnih italijanskih vojakov.

V boje ob reki Žubi uspešno posegata angleško in južnoafriško letalstvo, ki vršita tudi izvidniške polete nad celotno italijansko Somalijo.

Angleška ofenziva v italijanski Somaliji

- 1 (bela ploskev) = italijanska vzhodna Afrika.
- 2 (črna ploskev) = Kenija (angleška).
- 3 = Indski ocean.
- 4 = zelenice.
- 5 = črta, ki so jo Italijani imeli v Keniji zasedeno do konca januarja 1941.
- 6 = angleška fronta sredi februarja 1941.
- 7 = smer angleškega napada.

Prosveta v Sloveniji

Šole in prosvetne organizacije so najvažnejša in najučinkovitejša vreliča ljudske prosvete. O obeh se je vršila širna razprava na zasedanju banskega sveta v Ljubljani preteklo sredo. Uradno poročilo je podalo sliko o stanju šolstva v Sloveniji. Koncem 1. 1940 je bilo v naši banovini 958 ljudskih šol, otroških vrtcev in zavetišč s 4236 oddelki, učencev je bilo 183.182 (92.165 dečkov in 91.017 deklic), učiteljev pa 4384 (moških 1527, žensk 2857). Na šolah še vedno manjka okoli 250 učnih moči. Šolskih poslopij za ljudske šole je 875, ki imajo 2991 učilnic. Meščanskih šol v banovini je 51 s 313 oddelki, učiteljev je 539, učencev pa 10.817 (5056 učencev in 5761 učenk). Srednjih šol je 20 s 327 oddelki, 521 profesorji in 13.820 dijakov (8865 učencev in 4955 učenk). Državnih učiteljišč je dvoje (v Ljubljani in Mariboru) s 370 učenci in 333 učenkami, zasebnih pa 3 z 207 učenkami.

Prav zanimivo sliko je podalo uradno poročilo o zasebnem prizadevanju za pospeševanje ljudske prosvete med našim narodom. Glavna sredstva so časniki in listi, knjižnice in društva. V banovini izhaja sedaj 231 listov, od tega 6 dnevnikov, 22 tednikov, 1 list izhaja dvakrat tedensko, 3 pa trikrat tedensko; mesečnikov imamo 123, 3 krat mesečno izhajata 2 lista, 2 krat mesečno 20, 10 krat letno 8, 8 krat letno 3, 6 krat letno 11, 4 krat letno 19, 3 krat letno 3, 1 krat letno 4 in po potrebi 6. Po vsebini imamo 30 političnih, 8 znanstvenih, 16 literarnokulturnih, 34 strokovnih, 38 stanovskih, 14 mladinskih, 39 nabožnih, 2 glasbena, 15 propagandnih in 25 raznih neopredeljenih listov. Število listov se je od lanskega leta zvišalo za 5. To so listi, ki izhajajo v Sloveniji, izven banovine in v tujini pa izhaja še 21 listov (od teh večina v Ameriki).

Od 31. avgusta 1939 do 31. avgusta 1940 je število knjižnic v naši banovini naraslo za 10 na 2802, število knjig v knjižnicah za 155.326 na 2 milijona 227.384, število izposojenih knjig pa je padlo za 9650 na 1.516.461. V nobeni drugi banovini ni društveno delovanje tako živahno kot pri nas. Od 31. avgusta 1939 do 31. avgusta 1940 se je število društev povečalo za 301 na 6363, število oddelkov pa za 76 na 2558. Raznih domov je 1356, gradijo jih pa še 45. Številke o ljudski prosveti pojejo našemu ljudstvu slavo ter ga dvigajo v prve vrste ne samo v Jugoslaviji in

na vsem južnovzhodnem delu Evrope, marveč tudi med velikimi kulturnimi narodi. Toda število izraža količino, ni pa hkrati izraz kakovosti. In prav za kakovost gre pri prosveti. Prava prosveta mora biti vzgojiteljska. Če ni vzgojiteljska v pravem pomenu besede, je boljše, da se poslužimo besede nesmrtnega slovenskega škofa Slomšeka, da je ni. To sodbo je veliki vzgojitelj slovenskega ljudstva prvenstveno izrekel o šoli. Velja pa v isti meri o vsaki izobraževalni ustanovi, vsakem izobraževalnem sredstvu in vsakem izobraževalnem prizadevanju, ki ima kot predmet samo glavo, ne pa tudi srca, ki hoče množiti znanje, ne pa v isti meri poštenje.

Nesreča Francije in njenega ljudstva je živ dokaz, kam vodi izobraževanje duha brez oplemenitev srdca. Francija je imela listov in časnikov v izobilju, šol na izbiro, mladinskih organizacij nad potrebo. Pravo bagastvo izobraževalnih sredstev, poleg tega pa največje siromaštvo duha. Kakšne duhovne vrednote more ustvarjati framasonstvo, marxistični socializem in komunizem? In ta revna duhovna trojica je obvladovala vse duhovno in javno življenje Francije, je vsiljevala svojega siromašnega duha francoskemu tisku, francoski šoli in mladinski vzgoji. Ali se moremo čuditi, da je vzrasel v Franciji nevzgojen rod, mladina brez idealov, brez smisla za samozatajevanje, za žrtvovanje, pa z izrazitim smisлом za uživanje in veseljačenje. Ta mladina, sama žrtev krive izobrazbe brez pravilne vzgoje, je pahnila svojo domovino v katastrofo.

Pri izobrazbi ne gre za število, za količino. Za kakovost gre, in to kakovost daje izobrazbi vzgoja po krščanskih načelih. Na zasedanju banskega sveta naše banovine je bila ta misel krepko poudarjena. Soglasno je bila izražena zahteva slovenskega ljudstva: krščanska vzgoja nad vse! In ker je krščanska vzgoja nemogoča brez krščanskih vzgojiteljev, dobiva zahteva slovenskega ljudstva tole praktično obliko: V sole samo učitelje krščanskega mišljenja in krščanskega življenja! Tak učitelj bo ljudstvu blizu ne samo po telesu (in to je vsak, ki med njim biva), marveč kar je važnejše, tudi po duhu. Takšnega učitelja ali učiteljico ne bo ljudstvo čutilo kot tuj element, marveč kot svojega. Takšnemu bo z veseljem izročalo svoje otroke v šoli in doraščajočo mladino v krščanskih prosvetnih in mladinskih organizacijah.

Klek, Zadravec, Tovšak, Rozman, Deželak, Novak, dr. Leskovar, Franc Račič, Prelog, Kržišnik, Zorenč, Šerbinek, Kugovnik, Hartner. Opozorili so na posledice napačnega šolanja, ki ne ume kmečkim otrokom vlti spoštovanja in veselja do kmečkega dela. Več podpore naj bi bilo v šoli deležno treznostno gibanje. Vsi govorniki so soglašali v nujni potrebi verske in narodne vzgoje. Njihova zahteva se je glasila, kakor izvajamo v prvem članku. »Dajte nam krščanskih učiteljev!« Razprava o tehničnem oddelku je dala priliko g. banskim svetnikom: Prelugu, Tovšaku, Novaku, Deželaku, Zadravcu, Kudru, Lesarju, dr. Leskovarju, Zorenču, Šerbineku, Hartnerju, Šelihu, Jesihu, Kolmanu, Štuhelu, Slaviču, Stermeckemu, Kugovniku, da raztolmačijo želje in zahteve našega ljudstva, kar se tiče cest, mostov, regulacije rek in potokov, ureditve hidrografik, zgraditve vodovodov, elektrifikacije okrajev, ki so v tem oziru še zelo zanemarjeni, kakor so n. pr. Slovenske gorice, Šmarje pri Jelšah in obsoletska dolina.

Pri razpravi o socialni politiki in ljudskem zdravju so gospodje Rozman, Jesih, Tovšak, Prelog, Zadravec, Klekl, Deželak, Kugovnik, Šerbinek, Hartner naglasili tele zahteve: zanemarjenim otrokom naj se posveča več skrbi, kakor tudi vprašanju o starostnem zavarovanju; brezposelnim naj se onemogoči potepanje po deželi; družine s številnimi otroci naj dobijo podpore; vprašanju izseljenstva naj se naklanja večja pažnja, sezonsko izseljevanje naj se omeji; premalo imamo bolnišnic, sirotišnic, hiralnic in otroških zavetišč; obstoječe bolnišnice ne zadoščajo več svojim nalogam, ker nimajo dovolj gmotnih sredstev; delavstvu naj se priznajo plačani dopusti, kolektivne pogodbe naj bodo obvezne, brezpogojno naj se upošteva nedeljski počitek; za viničarje naj se ustanovi sklad, iz katerega naj bi se zanje nakupovala zemlja; socialnega varstva naj bodo deležni tudi tisti sloji delavstva, ki so bili v tem oziru doslej zapostavljeni.

Vsaka panoga našega narodnega gospodarstva ima v življenju naroda svojo važnost. To velja zlasti tudi za obrt, trgovino in industrijo. Zato mora naša samouprava tem važnim gospodarskim panogam posvečati svojo pozornost in podporo. G. banski svetniki so pozdravili ustanovitev obrtne zbornice. Peter Zadravec je zahteval, naj obrtna banka zniža obrestno mero za kredite. V pogledu obrti, trgovine in industrije so izrazili bodisi stanovske potrebe bodisi ljudske zahteve g. banski svetniki: Marko Novak, Peter Rozman, Ivan Deželak, Ludvik Kuder, Alojz Zorenč, Rudolf Stermecki, Konrad Gologranc, Franc Račič, Martin Steblonik.

Iz navedenega nastopa naših banskih svetnikov v razpravi o proračunu naše banovine se vidi, da g. banski svetniki nimajo sodočujučega vpliva pri delu banovinske samouprave, da pa so vendar nastopali kot skrbniki in večji tolmači želja, zahtev in potreb našega ljudstva.

Književnost

Junaki naroda in domovine. Mohorjeva družba je izdala izpod peresa g. Marka Kranjca knjigo »Junaki naroda in domovine«, katero je dobiti v knjigarni Tiskarne sv. Cirila v Mariboru za 28 din broširan komad.

Kmečka zveza je izdala v svoji knjižnici kot VI. zvezek brošuro »Pridelujmo več dobre zelenjadi« po priredbi strokovnjaka ing. Jegliča Cirila. Tovrstnega priročnika je manjkalo na našem trgu, posebna potreba pa se je občutila, ko je začela banska uprava propagirati vrtinarstvo kot najpotrebnejšo kmetijsko panogo za malega človeka. S to knjižico je Kmečka zveza izpolnila veliko vrzel in je prepričana, da bo z njo izdatno pripomogla do razvoja našega vrtinarstva. Knjižica stane 15 din izvod in se dobi v Tiskarni sv. Cirila Maribor, Ptuj, Trbovlje.

Naši banski svetniki za naše potrebe

Na zasedanju banskega sveta dravske banovine, ki je trajalo od 17. do 22. februarja, so banski svetniki nastopali kot vestni tolmači potreb, želja in zahtev našega ljudstva. V razpravo o občnem in upravnem oddelku so posegli: Ivan Tovšak, dr. Ferdo Miler, Josip Kolman, Ivan Deželak, Ferdo Hartner, Ivan Šerbinek, Alojz Zorenč, Ludvik Kuder, Josip Klekl, ki so pokazali na žalostno finančno stanje naših občin, ki ne vedo od kod in s čim bi naj krile svoje potrebe in plačale svoje izdatke. Urediti bo treba plače občinskih uslužbencev, organistom, ki so prav slabno plačani, bo treba zvišati dohodke. Župani imajo velike težave, kar se tiče podpor družinam k vojakom poklicanom. Bolje naj se tudi poskrbi za duhovnike v bolnišnicah. Občine pa naj tudi bolj kot doslej sodelujejo pri pobijanju alkoholizma.

Obširna je bila razprava o pospeševanju kmetijstva, katere so se udeležili: Alojz Štuhec, Martin Steblonik (predsednik Kmetijske zbornice), Franc Prelog, Ignac Pevec, Alojz Zorenč, Kržišnik Ludvik, Kugovnik Jurij, Peter Zadravec, Ivan Deželak, dr. Josip Leskovar, Franc Slavič, Ludvik Kuder, Ivan Šerbinek, Josip Kolman, Peter Rozman, Ivan

Tovšak, Marko Novak. V svojih izvajanjih so poudarjali, da kmečko nadaljevalno šolstvo ne izpoljuje svojih nalog, ker manjka primernega učiteljstva; sedanje učne moči, zlasti ženske, nimajo potrebnega stika z zemljoi. Zvišanje poljedelske produkcije bo mogoče doseči le z umetnimi gnojili. Odpravi naj se trošarina na cement za gnojnične lame. Za zatiranje sadnih škodljivcev naj se za večje okoliše organizirajo leteče skupine, ki bodo škropile. Cene modre galice so previsoke in skačejo, potrebno je, da se znižajo. Kmetijskemu podružništvu, osobito blagovnemu, naj se posveča večja skrb in podpora. Omogočijo se naj dolgoročni krediti. Kmečki referenti naj se zaposlijo ne toliko v pisarnah, marveč na terenu. Lov naj se smatra za luksus in šport. Kmečki posli naj bi bili zavarovani. Pomagati bi bilo treba tudi viničarjem, ki naj bi dobili korupo po polovični ceni. S krepkimi potezami so banski svetniki začrtali slab položaj vinogradnikov in zadnji čas zlasti tudi hmeljarjev, ki so računalni, da bodo hmeljski pridelek prodali za okrog 150 milijonov din, pa so ga doslej prodali komaj za 25 do 27 milijonov din.

V razpravi o prosveti so govorili: Josip

Strokovna tekmovanja Mladinske kmečke zveze

Prvi predpogoj za dvig kmetijstva je v tem, da so kmečki ljudje strokovno čim najbolj usposobljeni, navdahnjeni z ljubezni do svojega poklica in z željo po napredku.

Poleg kmetijskih šol in kmetijsko strokovnega časopisa se trudi za strokovno vzgojo kmečke mladine Mladinska kmečka zveza. Njeni odseki v posameznih župnih imajo naloge, da pripravljajo bodoče kmečke gospodarje in gospodinje za njihov poklic.

V to svrhu se uprizarjajo strokovna tekmovanja Mladinske kmečke zvezze.

Učna snov, ki jo morajo vsako zimo vsi odseki Mladinske kmečke zvezze obvezno predelati na svojih sestankih — »Kmečki večeri« nazvanih — vsebuje poleg vsega drugega tudi vsako leto temeljito razpravo o strokovno pravilnem gojenju enega izmed najvažnejših pridelkov našega kmetijstva, ki bo naslednje leto predmet tekmovanja.

Tako je bilo n. pr. v letu 1939. izvedeno tekmovanje v strokovno pravilnem gojenju krompirja, v letu 1940. v gojenju koruze.

Najvažnejši pogoji so v tem, da se tekmovalci zavežejo, da bo na posebni poskusni parceli določene izmere sam oskrboval poskusno rastlino po navodilih tekmovalnega vodstva.

Vsi tekmovalci morajo voditi točne zapiske o času, kdaj so izvršili posamezna dela na poskusni parceli, ter sploh o vseh podrobnostih, tičočih se poizkusa.

Vsega skupaj more posamezni tekmovalci doseči pri tekmovanju največ 50 točk. Glede na težke tekmovalne pogoje pa je določeno, da je vsak tekmovalec, ki doseže vsaj 35 točk, uspešno izvedel tekmovanje in zaslужil nagrado.

Vsem, ki so dosegli 35 ali več točk, sodniška komisija dodeli nagrade v različni vrednosti, sorazmerno številu doseženih točk.

Za letošnje leto je pripravljeno tekmovanje v vzgoji oljnatih rastlin buč in sončnic, kar je glede na sedanje razmere zelo primerljivo. Obenem pa bodo dosedanjii tekmovalci nadaljevali preizkušnje tekmovalnih rastlin prejšnjih let.

Po Jugoslaviji

Dr. Fran Kulovec med banskimi svetniki in na seji širšega mestnega vodstva ljubljanske JRZ. Zadnjo soboto je zaključil banski svet en teden trajajoče razprave glede banovinskega proračuna. Med člane banskega sveta je prišel predsednik JRZ g. dr. Fran Kulovec, ki je bil navdušeno pozdravljen in se je mudil dalje časa med banskimi svetniki v prijateljskem razgovoru. Isti večer je posetil g. predsednik sejo mestnega vodstva ljubljanske JRZ, na kateri je bil izvoljen v zvečnikom za predsednika ljubljanske organizacije JRZ namesto umrlega dr. Antona Korošca.

Prazne nade. V naši javnosti se zadnji čas vrši razprava o vprašanju pomirjenja med strankami, ki ga je načel predsednik slovenske JRZ dr. Kulovec. Kako to vprašanje pojmuje naša stranka, je dr. Kulovec pojasnil v svojem govoru v Mariboru 15. februarja. S tem kajpada ni zadovoljna JNS, ki stoji na stališču, da bo v Sloveniji pravi mir med strankami še le takrat, ko bodo zastopniki JNS zopet sedeli na ministrskih stolcih v Beogradu. JNS bi bila delno pomirjena že tudi v primeru, da bi se za njo pripravljali ministrski stolci. To upanje pa je brezobzirno razdrolo glavno glasilo JRZ, beogradsko »Vre-

me«, v posebnem članku, v katerem ugotavlja, da o kakšni koncentraciji ni govora. Vprašanje o tem, ali bi naj vstopile v vlado narodnega sporazuma tudi takšne stranke, ki so s svojim delovanjem same sebe izključile od sodelovanja pri izvrševanju sporazuma, sploh ni bilo postavljeno. Saj pa tudi ni nobenega razloga za to. Sedaj sploh ni čas za takšna strankarska podvzetja, ki naj bi posameznikom pomagala do oblasti in mest.

Novice iz domačih krajev

Odlikanje. Katehet p. Rupert Suhač v Mariboru je bil odlikovan z redom sv. Save. Naše čestitke!

Nesreča s cirkularo. Prste na levi roki je odrezala cirkularka 26 letnemu Alojzu Šuper iz Pesjega pri Velenju.

Obstreljen zaradi prenaglijenja. V Žabembergu pri Rogatcu so zasedovali orožniki tata. Sumili so, da skriva tat plen v hlevu posestnika Mohorka. V hlevu pa je spal po-

cestnikov 33 letni sin Anton Mohorko. Ko je stopil orožnik v hlev in je tam opazil Antona Mohorka, je bil prepričan, da ima pred seboj iskanega tatu. Pomeril je s puško ter zadel s kroglo Mohorka v ramo. Radi pre nagljenja obstreljenega so oddali v celjsko bolnišnico.

Ukradeno kravo povozil vlak. V Rajhenburgu je ukradel neznanec v noči Kraveljnicu v kravo iz hleva. Domači so opazili tativ šele zjutraj in ugotovili, da je bila odgnana v smeri proti Vidmu. Pri Švajgarjevem kamno-

Podkrajski Judež

Povest iz domačih hribov

Mokri čevlji. Kdor je moral obuti čevlje, ki so bili mokri, pa so se potem posušili, je na svojih nogah občutil, kako neprijetna je taka reč. Zato ne bo odveč, ako navedemo nekoliko navodil nekega izkušenega gospodarja. On pravi: Ko si mokre čevlje sezul, jih napolni takoj s suhim ovsem in jih položi na topel prostor. Ta sadež ima namreč lastnost, da vлагo močno nase vleče, zato v kratkem času vlagajo iz usnja posrka. Pri tej proceduri se oves napne in zabrani, da se usnje ne skrči in ne razpoka. Oves ostane čez noč v obutvi. Drugo jutro pa se lahko izsuje v žakliči, ki se obesi za srušenje in za novo uporabo v bližino gorke peči. Čim bolj se oves posuši, tem boljši bo učinek. Ako je posušena obutev postala

Medtem pa je tičal Judež v nekem samotnem seniku na Ojstrški planini. Ko ga je njegova teta sredi noči sameda pustila, ni mogel obstati v postelji, taka vročina ga je kuhalo. Ves čas se mu je zdelo, da je v bajti in po vsem grabnu zrak tako težek in gost, da ga bo zadušilo; rekel si je, gor v planini mu bo takoj bolje. Skočil je iz postelje, oblekel se je in napol v sanjah je hitel v hrib. Ker je ponoči sneg spet zamrznil, mu je šla pot kar naglo izpod nog. Res mu je gorski zrak dobro del. Više ko je prišel, laže mu je bilo. Ko je dospel na planino, je v dolini zazvonilo jutrnicu. Čez vrhove je potegnil oster, mrzel veter. Tedaj ga je spet obšla trudnost. S težavo si je odprl uto, kjer je bilo nekaj sena, in je zlezel v njo. Tu se je zaril v dišeče planinsko seno in se je kmalu zarel; oči so se mu zaprle in zaspal je trdno in globoko.

Dva dni in dve noči je spal, ne da bi se bil ta čas le enkrat prebudil. Tretji dan se je pred jutrom prebudil, pa dolgo ni vedel, kaj se z njim godi in kje je. Vse okoli njega je bilo temno, hladen vetrč mu je pihal okoli senc, vonj sena ga je šegetal v nosu. Izkobacial se je iz sena, otopal je steno in skozi špranjo je zagledal neskončno belo ravnino, na kateri se je lesketalo tisoč in tisoč drobnih zvezdic. Kje za božjo voljo je neki bil? Premišljal

je in s trudem se je spomnil: imel je črne koze; v tetini bajti je ležal; potem je ponoči šel v planino — in potem ni vedel nič več.

Sveti Bog, ali je že na drugem svetu? Pa ne! Saj t je senik — nekje so duri — poiskal jih je — zlezel ve in zazidal. Spoznal je Ojstrico. Ravno nad ojstrškim vrhom je čepel mesec; ni bil še o polnem, svetil pa je čudovito jasno. V njegovem mirnem siju so počivali hribi, lesi in planine naokoli. Judež je zamaknjeno strme v lepoti zimske mesečne noči.

Ali kaj je z njim? Se je zdrznil. Ali nima več koz? Ne! Čuti se zdravega, močnega ko le kdaj.

Koliko časa neki je bil v tej uti? En dan in eno noč Kar cel teden? Morda dva? Kdo ga je zdravil? Nih drug ko sam Jezus Kristus.

Zazdelo se mu je, da je bil Jezus še pravkar pri njem, da je pravkar še odšel in izginil za ojstrškim vrhom. Navdala ga je taka pobožna ganjenost, da sklenil roke:

»Jezus, ti si me ozdravil!«

Poln zdravja in življenja je bil, kar kipelo je v njen zagnal se je po zasneženi planini dol in proti tetini baj v Kot.

Ko je prišel do bajte, je zagledal za okencem luč. Jurulja je bila že pokonci in je opravljala jutorno molite pred Marijino podobo. Močno je potrkal po oknu: »Teta, odprite!«

Da je
ASPIRIN
originalen

zajamčuje vtisnjeni „Bayer“-jev
križ. Aspirin je učinkovit, ne-
škodljiv in se dobi v vseh le-
karnah.

Oglas reg. pod 8. br. 7257 od 23. marca 1940.

Vlada vodi v najtežjih gospodarskih in političnih razmerah z uspehom zunanj in notranj politiko naše države. Niti govora ne more biti o kakih strankarskih sporazumih glede razdelitve oblasti. Pač pa zahtevajo resni časi, v katerih živimo, mobilizacijo in koncentracijo vseh narodnih sil pri splošnem skupnem delu, da ohranimo mir in obvladamo vse gospodarske težkoče. Beogradski odgovor je ja sen in v svoji določnosti hud poper za JNS.

lomu se je krava iztrgala tatu in odbezljala po železniškem tiru proti Vidmu. Na tiru je kravo zalotil tovorni vlak in jo je tako razmesaril, da so našli posamezne kose mesa na Rožnem, 4 km oddaljeno od mesta nesreče.

Tisočak splaval po Savi. V Brežicah je iztrgal veter živinskemu mešetarju tisočak iz rok in ga je zanesel v Savo, ki ga je odnesla bogzaj kam.

Padel v potok in utonil. Rudarski otroci iz Zagorja ob Savi so se igrali ob potoku Medija poleg rudniške opekarne v Toplicah. Nenkrat so opazili v vodi neznanega utopljenca, v katerem so prepoznali orožniki hlapca Antona Murka, rojenega v Cerkljah ob Krki. Zaposlen je bil na Lokah in je prejel 400 din plače, nakar je popival tri dni. Pri njem so še našli 58 din ter delavsko knjižico. Murko je padel po nesreči v vinjenosti v potok in utonil.

Protituberkulozna liga. V Soboti imamo takoj ligo, ki ima rentgenaparat, s katerim pregledujejojetične ali tiste, ki se bojijo tebolezni in bi se radi prepričali, da so zdravi. Preje je stal pregled 20 din, kar je še naše ljudstvo lahko zmoglo, sedaj pa računajo 50 din, kar je na vsak način preveč. Namen lige je vendar, da ljudem pomaga. Za 50 din nas pregleda na rentgenu vsak zdravnik in to specialisti za notranje bolezni. Če liga ne more ceneje izvršiti pregleda, pa naj da kak fond banovina ali naše občine. Če hočemo zatreći jetiko pri nas, moramo delati drugače, vsaj za siromake bi moral biti pregled cenejši, če že ne zastonj.

Nevaren cestni ovinek bodo odstranili. Od Sv. Križa pri Rog. Slatini poročajo: Komisija, zastopana od občine, sreza, banovine in direkcije državnih železnic, je dne 13. t. m. odredila, da se na banovinski cesti ovinek pri Sv. Križu (»na Takalcah«), ki vodi preko železniškega križišča, odstrani. Ta ovinek je sedaj nepregleden na železniško križišče. Prišlo je na tem mestu že večkrat do železniške nesreče, ki je zahtevala že človeške žrtve. Tako je med drugim prišlo do nesreče dne 6. julija 1936, ko sta trčila skupaj avto in vlak. Avto je bil popolnoma zdroljen, dva vozeča se potnika na avtu sta bila pri priči mrtva, tretji pa je pozneje umrl v celjski bolnišnici. Nov ovinek bo urejen tako, da bo pregled na železniški tir popolnoma viden. Cesta »na Takalcah« bo urejena tako, da se bo cesta nadaljevala iz Teržiča ravno proti jugozahodu preko železniškega tira. Nov prenovljen ovinek bo preko železniškega tira na župniškem pašniku. Tako bodo sedaj preprečeni na tem mestu, ki so ogrožale cestni promet že mnogo let. Z delom se prične spomladni.

»Sveta Marija!« je zavpila ženkica in se je potuhnila. Ko pa je Judež le trkal in klical, je vsa v strahu prilezla in odprla:

»Tonč, ali si res ti ali je tvoj duh?«

»Jaz sem, jaz — živ,« je odgovoril; »dajte mi jesti; neznamo sem lačen.«

»Kje si pa bil za božjo voljo?«

»Na planini.«

»Ježeš! Ali nimaš črnih koz?«

»Ne, ne več. Bog me je ozdravil.«

»Bodi Bogu hvala!«

Sedel je za mizo in se lotil kruha in mleka in je pojedel ves hleb in polizal vse mleko, kar ga je bilo prihiši. Vmes je spraševal:

»Kateri dan pa je danes?«

»Sobota je, Marijin dan, mu je rekla teta.«

»Kdaj sem bil zadnjič pri vas?«

»V sredo na večer si prišel, ponoči pa si šel.«

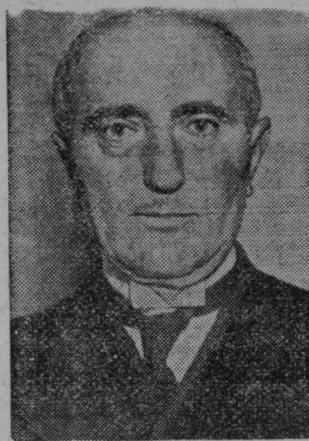
»To ni mogoče. To je moralno biti že prej.«

»Gotovo ne. Bil si čisto pri kraju in se ti je že mšalo. Menda ja nimaš več črnih koz?«

»Ne, Bog me je ozdravil, zdrav sem ko veverica.«

»Marija je pomagala. Toliko sem jo prosila in sem se ji zaobljubila, da pojdem na Brezje. Še danes bom šla. Moram se ji zahvaliti.«

»Jaz pojdem pa spet v Dobjo ves na delo. Zdaj sem dober.«

Darlan, francoski admiral, predsednik vlade in naslednik maršala Pétaina

Velikodusen dar. Ožji rojak in priatelj blagopokojnega voditelja našega naroda, predsednika senata kralj Jugoslavije in prosvetnega ministra dr. Antona Korošca je poklonil namesto vence na njegov grob za revere občine Sv. Jurij ob Ščavnici 500 din, za dijaško kuhinjo v Mariboru 200 din, za dijaško semenišče v Mariboru tudi 200 din. Plemenitemu darovalcu se obdarovanci toplo zahvaljujejo. Z dobrimi deli je spomin dragih rajnih najlepše počaščen!

Požari

V Dobriši vasi pri Žalcu, v neposredni bližini umobolnice v Novem Celju, je najbrž podtaknjen ogenj v eni uri uničil posestniku Vinku Žagarju

kozolec, v katerem je bilo 150 stotov sena, mnogo strelje ter koleselj. Škoda znaša 100.000 din. Gasilci so obvarovali sosedna poslopja.

V Rovišah pri Sevnici je nastal krog devete ure zvečer iz neznanih vzrokov ogenj pod kozolcem Matije Mlakarja. Ker je kozolec zvezan s sosednjim, sta bili poslopji takoj v objemu plamenov. Gasilci so zaščitili sosedna s slamo krita poslopja. S skedenjem je zgorela tudi vsa krma. Škoda znaša 40.000 din. Obstaja domneva, da je bil ogenj podtaknjen.

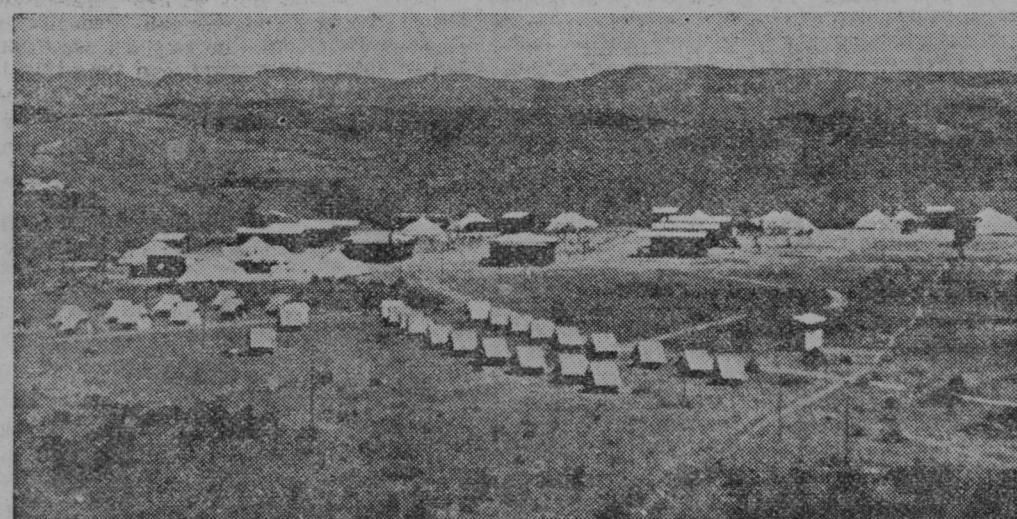
~~~~~

Bridka posledica šale. V mariborski mestni klavnici so se obmetavali mesarski pomočniki z volovskim očesom. Ko je pa prialo oko v zapostenega pomočnika, je ta pognal nož tovarišu Jožefu Primožiču in ga je nevarno zadel ter ranil v hrbet.

Pobeg tolovajev iz zaporov. Iz zaporov v Murski Soboti je pobegnilo pet nevarnih tolovajev. Eden je izdril od postelje drog in je napravil z njim skozi zid toliko luknjo, da so mogli zločinci skozi v svobodo. V celici je bilo 10 zaprtih, a le pet je pobegnilo. Med begunci je Pavel Dvoršak, član Bratkovske razbojniške družbe, zločinec Canjkar Ciril, ki je bil obsojend na 5 let, Jožef Belec, ki je zapleten v mariborsko ponarejevalsko zadevo in obsojen na 1 let, Avgust Koler in Peter Križanič. Do pobega je prišlo, ker sodni zapori v Soboti niso dovolj zavarovani. Tolovaji so pobegnili proti 14 km oddaljeni meji.

V pretepu zaboden. V Laškem so se stepili fantje v gostilni. Nekdo je zabodel v pretepu 26 letnega Friderika Blagotinšeka z nožem v prsa pod srce. Zaboden se je koj onesvestil in začel hudo krvaveti. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, kjer so storili vse, da mu rešijo življene.

Za furež zrejen prašič ukraden. V Senovem pri Rajhenburgu so zredili Bitenčevi težkega prašiča in vse pripravili za furež. Ko so zjutraj pred do-

Taborišče italijanskih čet na visoki planoti pri Asmari v Eritreji. Slika je posneta z vojaškega letala

Vedno še je mislil, da je ime' črne koze in da je čudežno ozdravel. V resnici pa koz sploh ni imel; od prevelikega in prepornega dela in od premalega spanja se ga je lotila vročica, in ko se je na čistem gorskem zraku naspal, je bil spet dober. Njega pa je ta doživljaj navdal z otroško pobožnostjo in bil je odslej še bolj trden v dobrem.

V Dobji vesi so ga veselo pozdravili in brez konca in kraja spraševali. Ko jim je pripovedoval, kako je zbolel in čudežno ozdravel, so ga spoštljivo občudovali in mu še bolj zaupali.

Naslednje dni pa so vedeli po Podkraju vse mogoče o Judežu in so govorili o njem kakor o človeku, ki je umrl in od smrti vstal.

7.

Proti koncu maja so črne koze čisto izginile. Tisti, ki so jih preboleli, so bili že spet pokonci; kakor so zdravniki rekli, ni bilo nobene nevarnosti več.

Judež je bil že štirinajst dni spet pridno na delu v Končnikovem lesu. Sredi junija se je zglasil na občini in se je za grobarsko službo zahvalil. Od občinskih mož mu ne eden ni rekel pohvalne besede, župan pa je našel osem tisočakov na mizo in dejal hladno:

»Tu imas, kar smo ti dolžni.«

»Samo šest tisoč je po pogodbi; od aprila sem nisem

trda, jo zopet zmečamo, ako jo namažemo s petrolejem. Da čevlj prezdaj ne razpokajo, jih je dobro namazati vsakih 14 dni, ko odstranimo prej voščilo, z ricinusovim oljem. Mazati čevlje z vazelinou ni priporočljivo, ker vazelina usnje pač mehča, pa ga obenem razjeda in pospešuje pokanje. Podplatite postanejo trpežni, če jih dobro posušene od časa do časa napojimo z vročim kuhanim lanenim oljem. — Zdaj, ko je usnje drago, je pač zelo umestno, da uvažujemo navedene nasvete.

Kaj bo z Društvom narodov? Novi proračuni nekaterih držav, ki so bile doslej zveste članice Društva narodov, za naprej nimajo več predvidene članarine za Društvo narodov. Med temi državami sta tudi Angli-

mačim praznikom odprli svinjak, je bil prazen. Drzni nočni tatovi so prašiča v noči zaklali in odnesli.

Izsledena vložilka družba. Od Sv. Barbare v Halozah poročajo: Orožniki so zopet imeli si-jajen uspeh, ki jim je dal v roke celo tatinško druhal, ki je kradla in vlamljala po Halozah in kradla vse, kar ji je v roke prišlo. V Pristavi so pri znani družini naložili kar voz nakradenih predmetov, ki so bili prepeljani na tuk. orožniško postajo. To je sedaj v kratkem času, v teku enega meseca odkrita že druga, dolgo iskana tolpa samih poštenjakovičev, ki je delala po komunističnem geslu: Kar je tvoje, je moje, kar pa je enkrat moje (ukradeno), nikomur nič mar. Žgodilo pa se je tako tem poštenjakom, kakor pravi haloški pregovor: Vrč hodi tako dolgo k študentu, da se zdrobi in tudi teh tatvin je enkrat Bogu zadosti. Nič ni pred Njim tako skrito, da bi ne bilo enkrat odkrito. Hvala Bogu, da je.

Ponarejevalci in razpečevalci 500 dinarskih bankovcev pred sodiščem. V minulem tednu se je vršila pred senatom mariborskega okrožnega sodišča tri dni trajajoča obravnavna proti ponarejevalcem in razpečevalcem 500 dinarskih bankovcev. Obtožencev je bilo 28, prič pa 220. Ponarejevalci so izgotovili 1200 komadov 500 dinarskih bankovcev, kar predstavlja vrednost 600.000 din. V promet je bilo predanih 150 komadov. Nad 100 so jih oblasti že zaplenile, nekaj pa jih še gotovo kroži okrog. Glavni krivci so 44 letni Franc Majcen, čevljarski mojster s Pobrežja pri Mariboru; Mohor Vabič, 37 letni bivši učitelj in zasebni uradnik v Mariboru; Anton Grašič, 42 letni gostilničar v Mariboru. Ostali obtoženci pa so prikrivalci glavnih krvcev in razpečevalci. Ponarejevalci so se zadrževali najprej na Vrhovem pri Radečah pri posestniku Jožefu Majhencu. Ko so bili od tam pregnani zaradi spora z Majhencem in izsledeno njihovo skrivališče od oblasti, so se preselili v Zagorje ob Savi k nekemu gostilničarju. Tudi v Zagorju je prišlo med ponarejevalci in prikrivalci do prepirov, ki so rodili pobeg Majcena in Grašiča, ki sta se zatekla k posestniku Jakobu Tomaniču v Skorbo pri Ptuju. Majcena so prijeli detektivi pri Tomaniču, Grašič se je nekaj časa še skrival, ker je pa bil preveč zasledovan od oblasti, se je sam javil sodišču. Ponarejevalski mojster je bil Vabič in ta je naučil ponarejanja bankovcev Majcena ter Grašiča. Vabič se je prvi ločil od ponarejevalcev, ker je bil od sodišča pozvan, da odsluži starokazen. Po Vabičevem odhodu sta sklenila Majcen in Grašič, da bosta nadaljevala na svojo roko ponarejanje, kar sta tudi storila, dokler ju ni prijela roka pravice in sta morala dajati sredi minulega tedna s številnimi pomagači ter skrivi odgovor pred sodiščem. Sodba je bila razglasena 20. februarja in se glasi glede glavnih krivcev: Franc Majcen 6 let robije; Anton Grašič na 3 leta; Mohor Vabič na 3 leta; Jožef Majhen na 1 let in 6 mesecev. Pretežna večina ostalih obtožencev je prejela manjše zaporne ter denarne kazni. Vsem obsojencem so vsteli preiskovalni zapori.

ja in Švica. Ta odsotnost Anglije je važna že zato, ker je bila glavni steber Društva narodov in je tudi v denarnem pogledu za Društvo narodov največ doprinošala, odsotnost Švice pa zato, ker ima Društvo narodov sedež v Ženevi, torej v Švicariji. Res je, da je v sedanji vojni Društvo narodov zgubilo svoj glavni pomen, vendar nekateri odsek se sedaj delujejo in bi jih bilo težko pogrešati; to so zlasti Mednarodni urad za delo, več statističnih uradov, mednarodni Rdeči križ (ki je sicer samostojen), Urad za mednarodna izplačila itd. Že leta 1939., ko ni bilo več v Društvu narodov Nemčije, Italije, Japonske, Madžarske in še nekaterih drugih držav, so znašali izdatki Društva narodov 21 milijonov frankov, dohodki pa

imel več dela,« je rekel Judež; »vzamem pa nobenega dinarja ne. Obdržite si svoj denar!«

»Kaj praviš?« je vzrojil župan in stopil pred njega.

»Zaradi denarja nisem sprejel službe in se tudi ne dam plačati zato. Nihče naj ne reče, da sem zdravje in življenje za denar prodajal.«

»Ne kvasaj neumnosti! Denar je tvoj.«

»Darujem ga občini.«

»Občina ne vzame nič od... od takega —.«

»Dajte ga potem revežem, ki jim je bolj potreben kakor meni! V Dobji vesi je dovolj takih, ki so potrebeni pomoči.«

S temi besedami je odprl duri in je odšel visoko vrvravnjan. Župan je robantil za njim, občinski možje pa so začudeno zijali in se spogledovali.

V kratkem se je po vsej fari razvedelo, da Judež ni hotel ne pare vzeti, ko so mu na občini hoteli plačati, kar so mu bili dolžni. Tistim, ki na Judežu niso ne trohice dobrega videli, je bila ta novica kakor udarec v obraz. Dvakrat mu je župan še poslal denar, enkrat ga je dal občinskemu redarju, drugič Jerulji; obakrat ga je Judež prinesel nazaj in drugič je pristavil, da ga bo, če mu ga še enkrat pošljejo, nesel na sodnijo, naj si ga gre občina na sodnijo iskat.

Župan je bil zdaj še bolj hud. Če so berači prevzetni, je rekel, mu je to čez vse zoprno. Julka pa, njegova hči, ga je poslušala s škodoželjnim in zmagovitim pogledom.

Po svetu

Združeni ameriški Slovenci so se poklonili spominu dr. Ant. Korošca in podali izjavo v danosti Združenim državam. V mestu Cleveland, kjer je največja slovenska kolonija, se je zbralo več sto Slovencev na žalnem shodu v spomin blagopokojnega dr. A. Korošca. Ob tej priliki so naši rojaki v Ameriki izrazili sožalje nam Slovencem v domovini radi izgube voditelja slovenskega naroda in so slovesno obljudili, da hočejo ostati zvesti vzorom dragega pokojnika in skupno z rojaki v rojstni domovini delovati za združenje vseh Slovencev. Istočasno z izrazom sožalja radi izgube dr. Korošca je bila na istem shodu podana izjava vdanosti Združenim državam, ki krepko držijo zastavo svobode in resnicne demokracije.

Pred zasedbo Bolgarije. V Londonu priča-kujejo, da bodo vkorakali Nemci še ta teden

CROATIA BATERIJE

žepne anodne ogrevace, iz-deluje samo domaća tvornica

CROATIA
tovarna baterij
JOSIP PASPA,
Zagreb, Koturaška 69.

v Bolgarijo. Kakih 10 nemških divizij bo prekočilo Donavo, 5 pa Dobrudžo in bi se ta vojska v dveh velikih pahljačah, sledič dolinam rek Struma in Mesta, približala grški meji pri Kuli. Omenjena zasedba bi ne pomnila velike nemške ofenzive na Bližnjem vzhodu, ampak naj bi samo prisilila Grčijo k sklenitvi miru z Italijo. Glavna nemška akcija pri Angliji bi naj bila povsem v drugi smeri in najbrž proti Gibraltarju.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Vrli kmet umrl v visoki starosti pri Sv. Barbara pri Mariboru. Tužno so zapeli zvonovi zadnjo pesem našemu vremenu kmetu Leopoldu Žugmanu iz Viničke vasi. V visoki starosti 84 let je zapustil to dolino solz. Bil je mož značaja, tudi bivši župan ter dolgoletni naročnik »Slov. gospodarja«. Da je bil priljubljen, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo mnogo občinstva od bližu in daleč. Na sedmini se je na pobudo g. Štuberja iz Voličine nabralo med sorodniki pokojnika za novo bogoslovje 145 din, za kar vsem darovalcem iskreni Bog plačaj!

Smrt je pobrala pravega krščanskega moža pri Sv. Benediktu v Slov. goricah. Benediški zvonovi so nam oznanili žalostno vest, da nas je za vedno zapustil dober družinski oče in posestnik Janez Rajsper, po domače Poličč Anza, ki je dočakal lepo starost 75 let. Rajni je bil oče 11 otrok, od katerih jih še živi 9. Najstarejša hči je umrla v rani mladosti, najstarejši sin je padel v svetovni vojni. Rajni je s svojo dobro ženo vzdružno gospodaril in si v teku let pripravil lepo domačijo. Od njegove hiše ni šel noben siromak praznih rok. Bil je svojčas tudi občinski odbornik bivše občine Drvarje. V njegovo hišo so prihajali samo dobrki krščanski časopisi in predvsem »Slov. gospodar«, katerega naročnik je bil mnoga leta. Kako je bil rajni priljubljen, je pokazal njegov pogreb v sredo, 12. februarja. Lepo so mu zapeli na domu in na grobu domači pevci. Prav lepo se je poslovil od dobrega očeta ob odprttem grobom dekan. Počivaj v miru in nad zvezdami na svodenje!

Smrt fanta pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Žalostno so zapeli naši zvonovi v torek, 18. t. m., ko smo spremljali k večnemu počitku fanta v najlepših

letih Lovrenca Košar, po domače Ne-mějakovega Lovrenca iz Biserjan. Postal je žrtev zavratne bolezni jetike v starosti 34 let. V dveh letih je shiralo prej tako zdravo in krepko telo. Na zadnji poti so ga spremljali gasilci z godbo in mnogo prijateljev od bližu in daleč. Umrl je mirno in vdano, spreviden s tolažili sv. vere. Njegovi materi, bratu in sestram izrekamo iskreno sožalje. Tebi, dragi tovariš, pa naj bo lahka zemlja!

Zavedna Slovenka je umrla v Lešanah pri Apačah. V starosti 70 let je umrla tukajšnja posestnica Ana Tropenauer. Njena naročila, ki jih je dala svoji družini glede lastnega počreba, pričajo, kako je jubila svoj materni jezik in kako je bila ponosna na svojo slovensko narodnost. Lepo število ljudi se je udeležilo njenega pogreba, godba pod vodstvom g. Volfa, ki je na njeni zadnji poti igrala ganljive žalostinke. Rajnici svetla večna luč, žalujočim pa naše sožalje.

Profesorjev oče umrl. Prejšnji teden, dne 13. t. m., je na Tišini v Prekmurju umrl oče madžarskega profesorja Pucko Matija. Na zadnji poti ga je spremilo mnogo njegovih in g. profesorjev prijateljev. Naj počiva v miru!

Spomin na dve ženi trpinki v Šmartnem ob Paki. Zadnje čase nam žena smrt nekam priznaša. V razdobju 2 mesecev smo imeli samo 3 mrlje. Naša dolžnost je, da se na tem mestu spomnimo smrti dveh umrlih mater-trpink. Prva je umrla Lenoshek Antonija, mati 14 otrok, od katerih še živi 13 otrok. Druga, Praprotnik Helena, pa je umrla dne 2. t. m. Bili sta ženi in materi-trpinki. Pot njunih življenj je bila posuta s trnjem in osatom. Pogreba obeh se je udeležilo mnogo ljudi, kar je pač do-

Konec junija sta se Julka in Judež po dolgem spet s čala. Tokrat pa ni šel on zanjo, temveč ona za njim. Ko je bila na očetovi planini, je dela, da dela Judež dvajset minut od tod v lesu. Zavila je tja in ga je grede srečala. Njemu je udarila kri v glavo, ko jo je tako ne-nadoma zagledal pred seboj.

»Dober dan!« je pozdravila. »Si zmeraj koj v lesu?«

»Da. Dosti dela imam; do košnje moram opraviti,« je odgovoril.

Nekaj časa sta molčala, potem je začela spet ona:

»Čuj, povej, zakaj ne vzameš denarja, ki ti ga je občina dolžna?«

»Ker ga nočem,« je odvrnil; »kar sem storil, tega mi z denarjem ne morejo poplačati.«

»Torej ti je premalo, kar ti dajejo?«

»Ne; več ko dovolj! Pa nočem biti sam pred seboj kakor Judež.«

Zmajala je z glavo.

»Zakaj pa si prav za prav prevzel to nevarno službo?«

»Ker je drug nihče ni. Hotel sem pokazati, da niso vsi moški strahopetci.«

»Ali se nisi bal črnih koz? Saj bi se jih bil lahko nalezel.«

»Aa! Koprica ne pozebe.«

»Taka beseda je pregrešna, kadar gre za življenje in smrt.«

kaz, kako sta bili rajnki priljubljeni. Naj jima sveti večna luč, žalujočim ostalim pa naše iskreno sožalje!

Brat našega prevzetenega škofa umrl. V žicah pri Konjicah je umrl v noči od zadnje sobote na nedeljo v starosti 77 let pri svojem sinu g. Anton Tomažič, brat prevzetenega našega škofa in oče žičkega g. župnika. Rajni je bil prvotno cerkovnik v domači župni cerkvi pri Sv. Miklavžu pri Ormožu, pozneje pa v Ljutomeru. Na obeh župnjah je bil priljubljen ter spoštovan kot odličen katoliški mož ter zvest pristaš politike rajnega voditelja dr. Antona Korošča. Ko je postal sin župnik v Žičah, se je preseil k njemu in preživel jesen svojega življenja v zasluzenem. Fokopan je bil v Žičah 25. februarja.

Dobremu rajnemu bodi Vsemogočni večni plačevanje v zivljenju bratu in sinu naše iskreno sožalje!

Družinski oče umrl v Litmerku pri Ormožu. Tužno je zapel zvonček v litmerški kapelici ter nam naznani, da je umrl blagi družinski oče Potočnik Anton. Rajni je dolgo bolehal za neozdravljivo boleznjijo, katera ga je spravila v prerani grob. Bil je blagega značaja, vedno vesel in šaljiv. Svoji družini skrben oče in sedom dober sosed. Zapusča ženo in 4 nepreskrbljene otroke.

Zlatega naročnika našega lista poklical Gospod k sebi pri Sv. Vidu pri Grobelnem. Dne 22. februarja 1941 smo pokopali uglednega posestnika ter kovača Franceta Gajšek. Dočakal je 84. leto. Mož posebne vrste. Pravi kmetski modrijan. Za kmetski stan zelo izobražen. Leta 1935. je obhajal s svojo blago ženo zlato poko. Naročnik »Slov. gospodarja« je bil nad 50 let. Mož klenega značaja. Globoko veren ter je v tem duhu vzgojil tudi vse svoje otroke. Za dobro stvar ter za vero je nastopil proti vsakomur, ni se bal in njegova premišljena beseda je mnogo zaledla. Bil je dolga leta član načelstva ter nadzorstva tukajšnje hranilnice. Pogreb je pokazal, kako spoštovan in priljubljen je bil. Domač župnik, ki sta si bila posebna prijatelja, mu je pri grobu spregovoril poslovilne besede. Bog mu bodi plačnik!

Dolgoletni naročnik »Slov. gospodarja« umrl v Sv. Pavlu pri Preboldu. Vzoren krščanski mož, upokojen rudar Kos Egidi je umrl 12. februarja. Rajni je delal več let v rudniku na Nemškem. Udeležil se je svetovne vojne ter bil 5 let v ruskom ujetništvu. Priateljem in znancem je vedel mnogo povediti. Po vrnitvi v svojo domovino je bil zaposlen v Trbovljah, pozneje pa v Zabukovci. Pred par leti je obnemogel in v počku lepo vodil majhno kmetijo. Kot vnet sadjar in vrtnar se je pri gradnji sadarske sušilnice tudi pri kuluku dobro odrezal. Bil je dobrotnik cerkve. Zahajal je ob nedeljah redno k službi božji, tudi popoldanski, ter se je pogosto okrepčal z angelškim kruhom. Zapusča ženo in dve že preskrbljeni hčerki. Naj v Bogu počiva. Ostalim naše sožalje!

Smrt dekleice in starega naročnika našega lista pri Sv. Miklavžu nad Laščo. V sredo, dne 13. februarja, smo imeli pogreb 12 letne šolske učenke Cecilije Zavšek iz Brodnic. Na nogi se je rana, ki je nastala zaradi žulja od čevlja, zastrupila in ni bilo več rešitve. Bila je zelo

pridna in marljiva učenka, kar je posebno pokazal pogreb, katerega se je udeležila šolska mladina. Pri poslovilnem govoru č. g. župnika menda ni ostalo suho nobeno oko. Rajnki, kateri so že poprej umrli starši, naj sveti večna luč. — V sobotu, 15. februarja, pa smo pokopali dolgoletnega naročnika »Slov. gospodarja«, 77 letnega Antona Gaberšeka, bivšega posestnika iz Zabreža. Rajnki je bil bolj tihega in mirnega značaja, ki se ni nikdar silil v ospredje, vendar je bil v prejšnjih letih občinski odbornik in član krajevnega šolskega sveta. Bil je dober oče svojim otrokom, kateri so vsi ugledni kmetski gospodarji in gospodinje, vsi naročniki našega lista.

Svetila mu večna luč, sorodnikom pa iskreno sožalje!

Več smrtnih slučajev na Pilštanju. Po dolgem času bi se s Pilštanja malo oglasili. Zadnji čas so naši zvonovi skoro celo teden zvonili. V kratkem smo spremili k večnemu počitku pet naših faranov. Pred nedavnim smo pokopali tri. Dobromater Ane Leskošekovo je Bog poklical v večnost v 56. letu. Trpljenje, ki je bilo delež celega njenega življenja, jo je uklonilo. Bolezen jo je priklenila na posteljo, ležala je več kot eno leto. Za njo so skrbeli njeni otroci. Bila je dobra in pobožna mati, v trpljenju preizkušena, dobro je vzgojila svoje otroke. Imela jih je osem. Mož in otroci jo bodo pogrešali, saj je znala posebno v trpljenju najti pravo besedo. Na pogreb je prisel tudi svak g. Miloš Turk, župnik v Ljubnem.

— Nikolaj Pustišek je bil mož, ki se je vedno zavedal svojih krščanskih dolžnosti. Bog mu je naložil nekaj več kot sedem križev.

Starček Franc Sluga je bil po poklicu zidar. Pri ljudeh je bil priljubljen. Posebno je bil vesel, če je v prejšnjih letih mogel delati pri cerkvi.

Na stara leta je samotaril v skromni hišici. Čeprav je imel že 88 let za seboj, je hodil še vedno k sv. maši, vsako prvo nedeljo pa je bil pri sv.

zakramentih. Se za božič je sam prišel v cerkev,

rekel je, Bog ve, če bom še kdaj prišel na Pilštanji. — Jugova družina na Vrhcu je izgubila skrbnega očeta. Od četrtega ga krije gomila. Bil je zgleden gospodar, z veseljem je delal na svojih poljih in v svojih vinogradih. Svoje otroke je zgodaj navajal na delo, deloma je že vseh devet preskrbel. Vsem je bil zgled v delu, posebno pa v spolnjevanju verskih dolžnosti. Svojo družino je posvetil božjemu Srcu in jo vsak mesec peljal k mizi Gospodovi. Bil je mož na mestu, nikoli ni skrival svojega katoliškega prepričanja. — Tudi iz trga Pilštanja smo izgubili dobro mater Matije Bahovo. Najprej sta z rajnim možem gospodarila v Dragomeričah, pridno sta delala. Ker sta bila daleč od cerkve je rajna vedno želela, da bi prišla bliže cerkve. Kupila sta hišo v trgu. Tako je bila bliže cerkve, kamor je še čez bodo sledile prvi še ostale leteče trdnjave, ki dan večkrat prihajala. Delala je vedno rada, še pred nekaj časa je rekla: Nikoli ne morem biti brez dela. Večkrat jo je kdo srečal z rožnim venecem v roki. V svoji gostilni ni nikdar trpela ne-

spodobnega govorjenja. Bila je neustrašena, po-

božna mati. Ohranimo njo in vse rajne v lepem spominu!

Naš zunanjji minister dr. Cincar Markovič bo obisatal 25. februarja Budimpešto, kjer bo ostal 2 dni uradno in 2 dni zasebno.

Madžarski prosvetni minister Homan je obiskal 22. februarja Beograd in je bil gost na konferenci, katerega je priredil njemu na čast naši minister za prosveto g. dr. M. Krek.

Na zboru fašistične organizacije v Rimu 23. februarja v gledališki dvorani je govoril Mussolini. V svojem govoru je napovedal nemško-italijansko ofenzivo na spomlad. Italija bo nadaljevala borbo do zmage, četudi bo dolgotrajna. Mussolini veruje trdno v zmago z nemško pomočjo.

Amerikanci in Angleži napovedujejo, da bodo nemške čete iz Romunije kmalu prekoracle Donavo in vkorakale v Bolgarijo, kamor so že prišeli nemški generalštarni častniki v civilni preobleki.

Romunska vlada je poklicala za sredo marca 1 milijon rezervistov, ki bodo zamenjali Nemce ob sovjetski meji.

Angleški vojni minister Eden in načelnik glavnega generalnega štaba suhozemskih vojsk general Dill sta imela v minulem tednu v egiptski prestolnici Kairi z vrhovnim poveljniki afriških čet Wawellom posvetovanja o nadaljnjih ukrepih in o pomoči za Grčijo.

Zaradi nerazčiščenega položaja na Bolgarskem je angleška ofenziva proti italijanskemu Tripolisu v severni Afriki začasno opuščena.

Francoski maršal Petain je odklonil posredovanje diktatorja Španije generala Franca, da bi dovolila Francija italijanski vojski umik iz Tripolisa v francoski Tunis, če bi bilo potrebno.

Švica se pripravlja na proslavo 650 letnice svojega obstoja.

72 letni monakovski škof in kardinal Faulhaber je povabljen od sv. očeta v Rim, da si v papeževem poletnem bivališču okrepi zdravje.

Ameriški zakon o pomoči Angliji bo sprejet končnoveljavno proti koncu tedna, ker so bile razprave o njem v senatu zaključene 25. februarja.

Anglija je naročila v ameriških letalskih tovarnah 28 letečih trdnjav s 4 motorji. Eden od teh ogromnih bombnikov je že prispel v Kanado, odkoder bo odprenjen v Anglijo. V kratkem bodo sledile prvi še ostale leteče trdnjave, ki bodo uvrščene v napadalne polete na velike oddaljenosti.

Bivši abesinski cesar Hajle Selasie je imenoval svojo začasno vlado, ki posluje v Abesiniji.

Rusko sovjetsko vlado tvori 40 narodnih komisarjev in ima komisar za zunanje zadeve Molotov 12 namestnikov.

V po požaru strašno opustošeno špansko mesto Santander so poslali Angleži 2 parnika živil, Francozi Rdeči križ, Nemci 500 vojakov, ki pomagajo pri reševalnih delih.

Ali si že obnovil naročnino?

»Saj zame ni škoda!« Dekletu ni ušla zbadljiva porogljivost v njegovem glasu; zdrznila se je in vprašala:

»Kdo pravi to?«

»Ti si tako rekla.«

»Kaaaj? Jaz? To ni res. Tako govorjenje je zame greh.«

»Ali nisi ti očeta nagovorila, naj meni ponudijo grobarsko službo — jaz da bi jo najlaže prevzel?«

Od jeze je vsa zagorela, take je še ni videl, prav zdrila se je nad njim:

»To je grda, hudobna laž — užalil si me, ko si kaj takega mogel verjeti.«

»Saj prav verjet nisem,« je zajecal; »pa če človeku vedno trobijo, da se mi smejiš in me imaš za norca in da se ti studim, potem pa človek le začne dvomiti.«

»Kdo pa ti je take trolil? Ali moj oče?«

»Ne.«

»Moj brat?«

»Da.«

»Ali je moj brat tudi rekel, da sem iaz zato nai bi ti bil za grobarja?«

»Ne, to mi je rekel Migeč; on je tudi pravil, da so mu tvoje oče naročili, naj mi ponudi grobarsko službo.«

»Migeč! Ali ga ne poznaš sam dovolj dobro? Tega coprnika hudobnega! In si misliš, da bi se moj oče s takim menili? Moj oče s takim še govoriti nočejo.«

Judež je pobesil glavo in je molčal; ona pa se je krgala naprej:

»Kaj takega si od tebe nisem zaslužila, da bi tako grdo mislil o meni. Nevoljna sem bila, ko si prevzel grobarsko reče.«

»Kaj praviš, Julka? Nevoljna si bila?« je silil v njo. »Zakaj pa?«

»Bala sem se, da se boš koz nalezel — pa si se mi smilil.«

»Julka, Julka, odpusti mi!« je dejal ves iz sebe. »Resnico ti bom povedal: prevzel sem to službo samo zaradi tebe.«

»Kaj? Zaradi mene?« je hlastnila, po vsem telesu je trepetala. »Zaradi mene? Ali hočeš reči, da si storil to iz jeze?«

»Ne, ne, iz jeze ne. Mislit sem si, ti imaš že prav, če meniš, da me ni škoda — in če zbolim in če umrem, se bom vsaj malo spokoril za svoje prejšnje hudobije. Ponegne me je jela služba veseliti, ko sem lahko tolikim bolnim zapusčenim revežem pomagal. In nič se ne zlažem, če rečem, da sem to tudi Bogu na ljubo storil.«

Zdaj je ona čisto utihnila. Čez nekaj časa je dejala mehko:

»Tonč!«

»Julka!« je kriknil on; bilo je, kakor da je zavriskal. »Po imenu si me poklicala! — Bog ti povrni! Ne zanjuješ me, kajne, da ne?«

(Dalje sledi)

le 15,172.721 frankov. Tudi tisti uradi, ki še poslujejo, bodo morali prenehati z delom, če jih države ne bodo hotele več denarno podpirati.

Trda žela. Trše nego navadno jeklo je želo neke ose najezdnice, ki je zajedalka zdinje čebele. Čebele prevleče svoje gnezdo s snovo, ki se stoji deloma iz njene sline in ki se ta koj strdi v železno trd beton. Če poskusimo to maso prehosti z jekleno iglo, se bo igla prej zlomila, nego bi se vdal ta čebelni »beton«. Toda želo, ki ga uporablja osa za polaganje jajc, je dovolj trdo, da predre na vsakem poljubnem mestu to maso. Tako se more želo zapiti v čebelne ličinke in bube, v katerih se razvije potem novi zarod ose.

*

Dopisi

Mežiška dolina

Libeliče. Tečlo vreme prihaja in z njim tudi delo. Pozimi smo sedeli za pečjo in čitali knjige. Sedaj bo pa treba prijeti za delo. Na Svečnico, t. j. 2. februarja 1941, je bil občni zbor Ljudske knjižnice v Libeličah. Posetilo ga je večinoma vseh 35 članov. Knjige si je izposojalo tudi 10-članom. Vseh knjig je bilo izposojenih 519.

Dravska dolina

Sv. Ožbalt ob Dravi. Malokdaj se oglasimo v našem listu, ki ga tako radi čitami, skoraj včina naše vasi, oziroma fare je naročena na »Slov. gospodarja«. Naša šolska mladina je bila bogato obdarovana. Hvaležnost smo dolžni za obdarovanje našemu učiteljstvu in g. župniku.

Ruše. Od vseh strani preti pomanjkanje in vedno pogosteji so pozivi poljedelcem, da se izkoristi slednji košček zemlje, da bi se povečali pridelki. Zato je tudi naša krajevna Kmečka zveza poživila delo ter izvedla organizacijo 2 tečajev, ki jih je priredila kraljevska banska uprava, za kar se ji iskreno zahvaljujemo. Udeležba je bila za naš kraj, ki ima že bolj industrijsko kot pa kmečko lice, prav zadovoljiva. Ker je nekaj predavanj na tem tečaju moralo odpasti, bomo prosili sresko načelstvo, oziroma kraljevska banska upravo, da nam priredi še en tečaj. Želeli pa bi slišati še tudi prijazne in bodrilne besede gospoda sreskega kmetijskega referenta Supanca. — V nedeljo, 16. februarja, nam je priredila gospodarsko predavanje s sklopčnimi slikami tvrdka »Jugefa« o zatiranju sadnih škodljivcev. Tudi pri tem predavanju je bila dvorana napolnjena poslušalcev. Zavedamo se pač, da brez strokovnega pouka in znanja najboljša zemlja ne da, kar bi lahko dala. Zato si bo krajevna Kmečka zveza tudi uredila knjižico, kjer bi bile razne strokovne in poučne knjige in časopisi članom na razpolago. Naša organizacija je tudi zapisala osebno in pismeno kraljevska bansko upravo za spomladanska semena, če mogoče brezplačno, ker nam je lani naše pridelke uničila toča. Upamo, da bo naši prošnji po možnosti ugodeno.

Selnica ob Dravi. V nedeljo, dne 16. februarja, smo doživeli lepo mladinsko slavje. Člani Fantovskih odsekov Slomšekovega okrožja in članice Mariborskega dekliskoga okrožja so prihitevi v Selnicu ter v Slomškovem domu priredili lepo uspelo telovadno akademijo. Vkljub slabemu vremenu je bila udeležba zelo lepa. Zato pa tudi ni bilo nobenemu žal, kajti tako lepe prireditve, zlasti telovadne, v Selnicu že dolgo nismo videli. Sodelovalo je okrog 70 fantov in deklet, mladcev in naraščaja, mladenik in gojenk. Poleg lepo izvedenih točk domačih članic, mladenik in gojenk ter mladec in članov iz Kamnice so zlasti zadržile občinstvo članice krožka Maribor I., ki so izvajale češki ples Rezanka ter po valčkovem taktu. Odličen je bil tudi nastop fantov in deklet iz št. Ilja, ki so nastopili z narodnimi plesi. Tudi mariborska orodna vrsta, katero je postavil od-

sek Maribor I., je žela splošno priznanje, ravno tako tudi gimnastična vaja br. Krečiča. Poleg simboličnih vaj »Slovenec sem in »Nebo žarci«, s katerimi so nastopili Šentiljčani, so ugajali zelo fanfaristi iz št. Petra pri Mariboru, ki so pokazali velik napredok. Slavnostni govor je imel okrožni predsednik Geratič, kateri je orisal naloge slovenske mladine v službi zvišenih vzorov: Bog, narod, država. Takih prireditiv si želimo še več. Selniški fantje in dekleta! Oklenite se v večjem številu svoje mladinske organizacije!

Slovenske gorice

Sv. Peter pri Mariboru. Večno zvestobo sta si objubila pred oltarjem župnijske cerkve ženin Kunač Martin, pos. sin iz Viničke gore, in Kunigunda Ferlinc, najstarejša hčerka cerkve ključarja gorske cerkve Simona Ferlinc iz Trčeve. Nevestin starešina je bil g. Maks Damiš, velenosestnik iz Grušove, ženin pa njegov stric g. Ivan Polanec, posestnik v Nebovi. Na poziv domačega g. župnika je cerkveni ključar g. Trampus nabral pri svatih 200 din za novo bogoslovje. Novoporočencema kličemo: Mnoga leta srečni bili!

Sv. Trojica v Slov. goricah. Naša mati g. Jurijana Hojs od sv. Trojice v Slov. goricah je obhajala te dni v krogu svojih otrok svoj 70. rojstni dan, katerega so se vsi otroci, kakor tudi oklicani in preč. g. župnik od Sv. Trojice spomnili z večjimi in manjšimi darili in čestitkami. Kljub visoki starosti je še vedno zdrava in čvrsta, vedno vesele narave, je zavedna Slovenka ter je svoje otroke odgajala v strogo krščanskem in slovenskem duhu. Dala je življenje 10 otrokom, od katerih sta dva umrila že v rani mladosti, eden pa je pustil življenje na bojnih poljanah. Dolga leta je naročena na »Slov. gospodarja«, katerega še danes prebira brez očal. Daleč naokrog je poznana kot skrbna in varčna gospodinja in ljubeča mati. Dosti je trpela v mladosti, posebno v onih 30 letih, ko je bila vdova, zato si je sedaj zaželeta počitka ter prepustila svoje gospodarstvo najmlajši hčerkri. Bog živi našo matico ter ji daj učakati še mnogo zdravih in veselih let! Hvaležni sin Janez.

Marija Snežna. Preteklo leto je poteklo 150 let, odkar stoji na najvišjim griču Slovenskih goric naša velika pa tudi romarska cerkev v čast Mariji Snežnici. Misliš smo to obletnico slovesno obhajati, ko ne bi bili tako žalostni časi. Sedaj pa smo to storili v čast naši farni patroni le bolj na duhovni način s prejemanjem sv. za-

Vi imate les, drva, pa bi radi krompir ali žito, v drugem kraju imajo krompir in živež, potrebujejo pa drva za zimo. Kako boste nadili kupčijo, ko smo tako daleč narazen in drug za drugega ne vemo? — Oglas v »Slov. gospodarja«!

Vuču, kitajske Benetke. Mesto, v katerem se promet razvija običajno na dobrih cestah, a se včasih spremeni tudi v »kitajske Benetke«, je glavno trgovinsko mesto kitajske pokrajine Kvangsi, Vuču. To je zelo moderno mesto s širokimi, asfaltiranimi cestami in visokimi poslopji. Vuču leži na levem bregu reke Kvej, in sicer na višini, tako da dospeš do njegovih hiš po stopniščih. Pred vsako hišo opazis nenevadne, visoke kole z obroči. Tuje, ki jih vidi, se jim čudi in si ne zna razložiti njihovega pomena. Kdor pa se mudi dalj časa v Vučiju, ve prav dobro, da spravlja po goste poplave reke Kvej vučujske ceste pod vodo. Zato so vsi vhodi vučujskih poslopij priljčno visoko nad cestnim nivojem in jih dosežeš le po

Januš Golec:

Hči mariborskega mestnega sodnika

Ljudska povest iz junaške dobe obrambe Maribora pred Turki leta 1532.

Napad so otvorili tatarski lokostrelci na konjih. Obletavali so obzidje v polkrogu in spuščali s tetiv lokov cele oblake strelic proti strelskim linam obleganih. Goste pošiljke puščic so imele namen, prikriti za streliči zbiranje napadalnih čet z mostiči za jarke ter z lestvami za plezanje na obzidje. Tatarskim puščicam so se branilci smejali v zavesti, da tvorijo neškodljiv uvod v krvavi ples, kateri se bo kmalu začel ob celotnem obzidju.

Pri otvoritvenem navalu Tatarjev se je posebno izkazal mestni stražmojster Kajetan Hercog s svojimi trobentači. V mirnih časih se je s trobentaško tovarisko rad ponatal in večkrat tudi izkazal, da pogodi z železno strelico iz samostrela v črno, če je trezen. Ker se je pa udeleževal strelske prireditve na krogle in puščice v bolj okajenem stanju, je pošiljal na največjo zabavo gledalcev izstrelke daleč mimo tarče, kaj šele v črne kroge! Veljal je za strelskega širokoustneža in radi tega so bili njegovi mojstrski zadetki ob navalu Tatarjev v

kramentov z namenom, da smo se po Mariji zahvalili Vsemogočnemu, ki nas je doslej ter prosili, da bi nas tudi v bodoče obvaroval strašne šibe vojske. Njej v čast pa smo dali tudi za to obletnico prenoviti hišo božjo. Bog naj bo plačnik vsem, ki so k temu delu kaj pripomogli ter prispevali v denarju.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Higiensko društvo je predilo skupno z društvom »Prijateljev Slovenskih goric« pri nas higiensko razstavo, združeno s predavanji in obdarovanjem mater dojenčkov. Razstava in predavanja so bila najprej v šoli pri Sv. Juriju ob Ščavnici, in sicer od 1. do 7. februarja 1941, nato pa v šoli pri podružnici Sv. Duh na Stari gori od 8. do 13. februarja 1941. Vso prireditve je vodila zaščitna sestra gospodica Helena Mastnak, ki je imela številna predavanja o negi dojenčka in o otroških boleznih in je obiskala 94 hiš, kjer imajo dojenčke. Več predavanj je imel tudi tukajšnji banovinski zdravnik g. dr. Peter Sokolov. Vse predavanje je udeležilo okrog 1750 ljudi, obe razstavi pa je obiskalo okrog 900 ljudi. To lepo število dokazuje, da se naša dekleta in mater zanimajo za taka vprašanja ter so kljub visokemu snegu redno prihajala k predavanjem tudi iz oddaljenih vasi. Ta prireditve je bila zares potrebna. Posebno ugodno pa je vplival na naše matere zakinjati vsake razstave, ko je bilo obdarovanih skupaj 108 mater z lepimi darovi za svoje male. Vse številne in lepe darove, kakor plenice, srajčke, steklenice, gumijevno platno, sladkor, milo in še mnogo drugih potrebnih reči je zbrala požrtvovalna gospa podbanova Klara Majcenova pri članih društva »Prijateljev Slovenskih goric« v Ljubljani. Naše matere izrekajo najlepšo zahvalo vsem prirediteljem in dobrotnikom, po katerih so bile deležne tolikih duševnih in telesnih doberin.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Domovinski dan 16. februarja je lepo uspel. Predpoldne smo v cerkvi prosili Boga za blagoslov domovini in za pravičen mir. Popoldne je bila v polni dvorani zadevnega občinstva domoljubna prireditve s petjem, deklamacijami, simboličnimi vajami in govorom g. učitelja Končnika o trpljenju in bojih naših prednikov. Lepo podana igra »Naša kri« je vse to nazorno predstavljala. Sklep po prireditvi pa je: le veren in izobražen rod bo vedno narodno zaveden, zato v vsako hišo katoliški list, nobena hiša brez »Slov. gospodarja« in Mohorjevih knjig. Med tukajšnjimi fanti je veliko zanimanje za Mladinsko Kmečko zvezo in stanovsko izobrazbo. Prav tako!

Svetinje. Malokdaj se oglašamo z našega prijaznega hribčka. Sedaj pa je taka stvar, da jo moramo razglasiti tudi v »Slov. gospodarju«. Tukajšnje Prosvetno društvo je prav posrečeno odigralo veseloigrno »Začarani ženin«. Občinstvo je s prireditvijo izredno zadovoljno, saj je odhajalo domov s solzanimi očmi in z lačnimi želodci, ker so se preveč nasmejali. Tako je prav, saj je v teh težkih časih tudi dobro tu pa tam pozabiti na brige in skrbi in se primerno razveseliti. Za šolsko kuhinjo, ki bo vsak čas pričela obravnavati, prinašajo šolski otroci dan za dnem razne življenske potrebuščine. Šolsko upraviteljstvo je s kuhinjo odlašalo, ker bodo v pomladanskih mesecih mnogi otroci brez kruha in tople hrane,

7 žive cilje največje presenečenje. Ko so tatarsi jezdenci v nepopisno strašljivih glasovih tulili med streljanjem, je jemal Kajetan s svojo kompanijo na muho odličnike in poveljnike iz vrst pasjih sinov. Oni prerokovi sinovi, na katere so namerili in sprožili Kajetan in njegovi streliči, so zakrilihili po zadetku z obema rokama, krik jim je zastal, kakor bi odrezal, popadali so s konj in odbrzeli k Alahu.

Občutne izgube tatarskih imenitnikov so pospešile priprave za odločilni napad. Tatarski beji so začeli brizgati na piščalke, njihove trume so se razmahnilo na levo ter desno in proti jarkom so planili z mostiči saperji ter pionirji in za temi so silili naprej lestvarji, plezalci ter požigalci z golimi meči, noži in handžarji v zobe. Istočasno je azijska družina porivala na valjarjih visoke lesene oblegalne stolpe, s katerih so molele cevi manjših topov in mušket.

Od Graškega predmestja, iz krčevinskih host in proti Koroškim vratom je zagomazelo napadalce kakor mavelj. Vse divjaške množice so zagnale iz polnih grl vpitje, da bi sebe opogumile ter branilce prestrašile.

Kakor hitro je zaoril proti nebui krik k Alahu, so se oglasile z obzidja napadenega Maribora trombe, vse zvonovi so zazvonili, obrambni topovi so zasvetili in zarigali proti napadalnim stolpom. Branilci na hodnikih za utrdbami so pripravili helebarde, sulice, muškete, kamenje, vrelo vodo in smolo, sekire in kladiva ...

kar še sedaj ni tako zelo opaziti. Darovalcem imeli kaj nevest, da bi mi lahko naše odvišne ženine spravili v sveti zakon. — Zadnji pust smo res dobro porabili, porok res veliko.

Ljutomer. Preživeli smo zimo. Sneg ni bil majhen, a naglo nas je zapustil. Sonce in jug sta ga pregnala. Hvala Bogu, nisiko si je oddahnih, ker pričelo se je delo, česar zaradi velikega snega nismo mogli. Nezgode nas tarejo. Draginja velika, zaslužka malo, a žudec si pa noče dopovedati, da je draginja. Saj bi še šlo, če bi primerno z draginjo rasle delavske mezde. Lansko leto je stal kilogram moke (bele) 6 din, a delavec je zaslužil 12 din. Letos, da o bell moki sploh ne govorim, enotna je dovolj draga, a delavec zasluži isto kot lani... Da je to težek položaj za družine s številnimi otroki, mi ni potrebno posebej navesti. Proč je zima, dolgih zimskih večerov ni več. Petrolej ne pride več toliko v poštev. Na karte smo ga dobili, kot tudi moko, da karte imamo, le denarja ne.

Dravsko polje

Hoče. Pred 40 leti sta stopila v zakonski stan in postala gospodarja na svojih lepih kmetijah cerkvena ključarja g. Anton Vernik, župan hočke, in Jernej Frangež iz Bohove. G. Vernik je blaga, vzorna žena in mati pred 18 leti umrla, Jernej Frangež pa je do letos s svojo vrlo so progo vzorno in uspešno gospodaril. Oba sta bila trdna narodnjaka in sta tako vzgojila tudi svoje otroke, g. Vernik je bil prvi slovenski župan v Hočah. Otroci so bili in so še pozravnalno delavni na vseh poljih javnega življenja: gospodarskem, prosvetnem in političnem. Letos je g. Frangež Jernej izročil svoj lepi dom v mlade roke sinu Lojzemu, ki si je pripeljal na dom hčerku g. župnika Vernika, gospodijo Treziku. Vsa leta sta bila prvorstna delavca pri Prosvetnem društvu kot odbornika in neumorna člana dramatskega odseka, Lojzek kot načelnik ter predsednik FO in Treziku kot načelnica DK in cerkvena pevka. Ob vstopu v novo življenjsko pot so ju pozdravili in spremljali zastopniki in zastopnice vseh organizacij. Staršem želimo, naj jim večer življenja v miru, zadovoljnosti in krepkem zdravju poteka, novoporočenca pa vedno spremljam na novem potu božji blagoslov, poštvo uspešnega in plodonosnega življenja. S svojim dosedanjim delom sta si dala najboljše spričevalo ter postavila trajen spomenik na svoja mlaada leta!

Hoče. Na gostiji Vernik Trezike in Frangež Alojzija so udeleženci darovali za farne uboge 430 din in za novo bogoslovje 350 dinarjev. Najlepša hvala blagim darovalcem, ki jim Bog stotero povrni, novoporočencema izrekamo najiskrenje čestitke ter na mnoga srečna leta!

Sv. Janž na Dravskem polju. Zadnji smo čitali, da se iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju pritožujejo, češ da so pri njih ženini na karte, pomicljali smo in sklenili, da danes tem potom vprašamo imenovane, ali so pri njih tudi neveste na karte. Mi imamo namreč ženinov preveč, dočim nevest premašo. Prosimo torej Sv. Lovrenčane, da nam sporočijo odgovor na naše vprašanje z dodatkom, ali bi tudi za nas Šentjanžane

izdano ob prihodu 16. septembra povelje, da morajo strokovnjaki nad Mariborom poiskati mesto, na katerem bi bilo najlaže prebresti Dravo.

Haloze

Sv. Barbara v Halozih. Pred kratkim nas je obiskal banovinski zadružni referent g. Ludvik Puš, ki je imel predavanje o zadružnih in zadružništvu z ozirom na novo ustanovljeno osrednjo »Kmetijsko zadružno« za ptujski okraj, ki je najpovinnejši in tudi zato najbolj potreben zadružne samopomoči. Gospod Puš, ki je obenem tudi voditelj Mladinske Kmečke zveze za Slovenijo, je tudi predaval o Kmečki zvezi, ki je stnovska organizacija vseh, ki se pečajo s kmečkim delom in živijo na kmetih. K temu se še doda pojasnilo, da Kmečka zveza ni organizacija samo za izrazite kmete, ki imajo vozno živilo, ampak je za vse. Toliko v pojasnilo tistim, ki napačno tolmačijo Kmečko zvezo, češ da gormani in vsi mali kočarji niso kmetje in da zanje ni važno pristopiti. Po predavanju banovinskega referenta je predaval tudi okrajni tajnik Kmečke zveze, ki je obenem tudi poslovodja Vinarske zadruge v Ptaju. Tudi on je poudarjal važnost zadružništva in Kmečke zveze. Da pa je ustanovitev zadružnih poslovnic bila res nujna, nam pokazuje veliko število članov razumevanje, nas prepričuje pa tudi nasprotovanje kot dokaz, da smo na pravi poti. Zborovanje je vodil domači g. župnik ob velikanski udeležbi ljudstva in so še mnogi odšli ter ni bilo več prostora. Po predavanjih smo se vpisali v novo ustanovljeno Kmečko zvezo in izvolili svoj odbor. Do sedaj je to najmočnejša skupina Kmečke zveze v Halozih in še pristopajo. V zadružnem oziru pa imajo tudi ostale 3 zadruge tukaj največ članov, ker se zavedamo, da en posameznik zase ne pomeni nič, v zadružni skupnosti pa je moč, ki se je ne sme prezirati. Le tako naprej, brez bojazni.

Slovenska Krajina

M. Soba. Gospodarske težave so že marsikoga zapeljale v skušnjava in med te spadajo tudi tri ženske, ki so hotele na lahek način priti do življenjskih potrebsčin. Zato so v neki temni noči izrabile priliko, se preoblekle in maskirale ter odšle in si nabasale krompirja, kolikor so ga pač mogle nositi. Nesreča v sreči je zanje bila, da jih je pri »podjetnem« delu motil lajajoči pes, ki je zbudil gospodarja, ki je tatico pregnal. Posrečilo se mu je eno ujeti, a je zaradi maskiranosti ni prepoznaš. Upamo, da bodo kmalu prišle v roke pravice! — Letošnja zima je bila za ribe prava nesreča. Kajti poleg hude zime, ki sicer ni držala dolgo, je tudi letos Mura zamrznila, zato so bile ribe obsojene na smrt, saj jih je tudi zgubilo precej življenje s tem, da so v zamrzljeni zimi poskakale na led, kjer so postale plen kmetov, ki so jih gladko pobrali ter si privoščili protizakonito pečenje, nekatere ščuke so bile težke preko 5 kg. — Naše Muzejsko društvo je pretekli teden imelo svoj občni zbor. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. Gumilar, a tajniške posle je prevzel namesto premičenega prof. Liške dosedanja knjižničar. — Dr. Vučak Štefan, zdravnik naše zdravniške občine je napredoval v višjo skupino. Čestitamo!

Naravnost pobesneli muslimanski masi je uspela na večih mestih premostitev jarkov in naslonitev številnih lestev na obzidje. Toda niti en Turčin se ni utegnil potegniti do vrha lestve, ker je poprej štrbunknil v vodo v jarku radi udarca s helebardo, sulico, sekiro ter kladivom, držače lestev pa so parili s kropom ter vrelo smolo, da so prostovoljno poskakali v jarke. Krogle iz topov po obrambnih stolpih so prevratale vedno bliže se pomikajoče lesene turške turne, mušketirji so redčili iz strelnih lin z vso sigurnostjo muslimanske rezerve.

Prvotna srditost splošnega naskoka je pojena, ker so bili obzidni jarki prenapolnjeni z mrlji in ranjenci, ki so vpili na pomoč ter svarili rezerve pred ponovitvijo brezuspešnega ter naravnost brezglavega napada.

Iz treh turških taborov so se oglasili na umik pozivajoči zvoki tromb, tatarski bobni so zaropotali, razdalja med jarki in napadalci se je vedno bolj večala...

Prvemu in glavnemu naskoku sta sledila do večera 17. septembra še dva, ki sta končala prav tako porazno za turške bojne sile.

Divjanje Turkov po mariborski okolici in Slovenskih goricah

Sultan Sulejman in njegovi glavni vojni svetovalci najbrž že ob prvem pogledu na močno utrjeni Maribor niso verjeli, da jim bo uspelo zavzetje mesta z naskokom. Iz turškega glavnega stana v Graškem predmestju je bilo

Rakičan. Prejšnjo nedeljo se je poročila gd. Rajner Marika z g. Györek Kolomanom, uslužencem v Benkovi tovarni. Poročil ju je nevestin brat g. kaplan Janez Rajner. Čestitamo!

Bogojina. Dramatski krožek našega FO in DK se je pred kratkim zopet postavljal z znano igro v 5 dejanjih »Revček Andrejček«. Igra je vsestransko zelo dobro izpadla. Vse vloge, predvsem pa Andrejček, Hrastar in Marička so bile zelo dobro podane. Za zaključek pustnega časa pa so na dnevnejšem redu zopet kar tri vesele enodejanke. Prijatelji smeha in veselega razpoloženja, pride, ne bo vam žal! Režisersko mesto pri obeh prireditvah zavzema naš znani prosvetni delavec g. Maučec, ki nam vkljub raznim neugodnostim se nikoli ni odrekel svoje pomoči. Za vse delo in žrtve naj sprejme od nas g. Maučec najtoplejšo zahvalo.

Turnišče. Pri nas smo z zadovoljstvom sprejeli na znanje, da je naš rojak Fergar Ignac, sin tukajšnjega mehaničnega mojstra, ki je bil doslej na poizkušnji, sprejet v službo pri mestni občini pri avtobusnem podjetju v Mariboru. Želimo, da nam na takem mestu dela le čast!

Nedelica. Pretekli teden je naša občina zapečnila posestniku in mlatilničarju 50 metercentrov rži in pšenice. To je storila zato, ker je nameščen žito prodajati preko maksimalne cene. Občina bo žito prodajala po maksimalni ceni.

Sv. Sebeščan. Pri nas sta bila poročena žekš Karel in Sukičeva, sestra kaplana v Beltincih. Bilo srečno!

Sirom Prekmurja. Kakor smo že svoječasno na tem mestu poročali, je še pri nas precejšnje pomanjkanje učiteljskih mest, kar na skrajni severni meji nikakor ne moremo odobratati. Sicer nam je prosvetno ministrstvo v tem oziru precejšlo na roko in nam je poslalo nekaj novih moči, kar je pa daleko premalo. V Prekmurju so namreč nastavljene na novo sledeče abituirantske učiteljske moči: Cvenkel Franc v Gaberju, Klemenčič Vladimir v Fikšincih, Merkun Miroslav v Dobrovniku, Plevnik Rudolf v Črensovcih in Josip Vertić v Gerlincih. Prosili in želeli bi, da se pri nas učiteljska mesta izpopolnijo, ker je to nujno potrebno iz nacionalnih in narodnostnih ozirov.

Konjiški okraj

Prihova. Kaj je novega na Prihovi, pogosto vprašajo znanci in prijatelji. Naj pa zadostim vaši radovednosti in vam tu v najbolj razširjenem listu na Štajerskem navedem nekaj novic s Prihove. Samo tri poroke so bile letošnji predpost. Vse tri so bile v vasi Raskovec, kjer je bil doma en ženin in dve nevesti. Vsi trije se pišejo Pem. Prvi se je poročil ženin Pem Alojzij, p. d. Reparjev, ki je poročil vovo Senica Tereziko, p. d. Šrebljačko, in se je tja preselil. Druga je bila poroka neveste Pem Helene, p. d. Tratnike, dne 17. t. m. Tja se je priženil Flis Anton, p. d. Mežnarjev s Prihove, ki je bil načelnik tukajšnjega FO in tajnik JRZ. Na prijetni gostiji pri Mežnarju so nabrali veseli svatje 170 din za novo bogoslovje v Mariboru. Hvala jim. Tretja poroka pa je bila zopet iz Reparjeve hiše. Nestačna Pem Francka se je poročila na Matjevo, 24. t. m., s Kobale Viktorjem iz Gornje Ložnice,

stopnicah. Kadar je poplavila v Vučuju, pa je promet mogoč seveda le s čolni in te čolne privezujo h kolom pred hišami.

8000 kg olja iz enega samega morskega sesalca. Iz Valparaisa v južno ameriški republike poročajo, da so tam ulovili ogromnega kita. Potem ko je top sprožil v njegovo telo harpuno, je trajalo še tri ure, preden so ga ukrotili in potegnili v bližino ladje, kjer so mu morali še z nekoliko streli upihnuti življenje. Ni bilo lahko delo, spraviti njegovo 15 ton težko truplo na krov ladje, kjer so tolči pod njegovo kožo predelali takoj v olje. Ta tekočina je sprva zelo gosta in jo pridobe v treh različnih kakovostih, med katerimi je ena rumena, druga črna in tretja bela. Ogro-

zidovalna Štajerske beleži, da so se manjše ropanjelje čete Turčinov ločile od glavnih armad in so razgrajale, ropale ter doprinašale strašna hudodelstva po Slovenskih goricah. Oskrunile so cerkev sv. Jakoba, sv. Jurija ter sv. Ilja. Kjer so pa neustrašeni slovenski sinovi ohranili ter obranili hiše božje, tam so ogrodili divjaki pokopališča. Tudi k Sv. Petru pri Mariboru so prihruli. Požgali so župnijsko cerkev in podružnico Device Marije na Gorci.

Pravljica iz one strašne dobe pripoveduje: Ko so vihrali Turki proti Sv. Petru, so bežali ter se poskrigli starci in mladi. Gorski cerkveni se je potuhnil v najbolj globoko luknjo v kleti mežnarije, učitelj pa je zbežal v bližnjo hosto ter si poiskal tamkaj varno skrivališče.

župnija Venčesl in je tja šla za gospodinjo. Vsem trem parom Bog daj obilo sreče!

Frankolovo. Naša Gospodarska zadruga je pod spretnim vodstvom g. Goršeka znatno napredovala in se razširila. Značilno vodilno mesto vzema tudi g. Slapnik, ki se vedno napredno udejstvuje. Naša dolžnost je, da našo zadrugo podpiramo in pa kupujemo edino tukaj. — Pri nas imamo tudi treznostni naraščaj, ki ga vodi naš g. provizor Sunčič, ki že dolgo časa vodi akcijo za iztreznenje naroda kot bivši škofski vodja treznosti. Skrbimo, da bo naša mladina vzrasla v duhu treznosti, ker le taka bo zmogljiva za naloge v bodočnosti, ki jo bodo čakale. Bog blagoslov vse skupne napore za našo dobrobit.

Savinjska dolina

Sv. Pavel pri Preboldu. Kmalu se bomo poslovili od električnega omrežja Sv. Pavel pri Preboldu, od katerega smo dobivali električni tok preko četrto stoletja. Sedaj napeljavajo nov vod od KDE iz Velenja, ki bo v 1 mesecu zgotovljen. Ob tej priliki opozarjamо merodajne faktorje, da nam izposlujejo enako število javnih luči. Dosedaj je bilo v vasi toliko javnih luči, kolikor je bilo članov konzorcija za njih ugodnosti. V Dolenji vasi bi bile na mestu javne luči pri obeh kažipotih.

Šmartno ob Paki. Velika tativna lesa pred sočim. Pred celjskim sodiščem so se zagovarjali radi tativne lesa na postaji v Šmartnem ob Paki štirje lesni delavci, oziroma splavarji, ki so v treh mesecih ukradli iz lesnega skladišča v času nakladanja za okrog 6000 dinarjev lesa. Sodišče je dolgorstneže obsodilo: Meh Antona na 4 meseca strogega zapora, Meh Franca na 3 meseca in 10 dni, Pirošek Franca pa na 4 meseca zapora, vse pogojno za dobo 3 let, ker so škodo poravnali; dočim je sodišče četrtega obtoženca oprostilo.

Celjska okolica

Male dole. Kakor drugod, tako se tudi pri nas čuti občutno pomanjkanje in draginja. Toda za-

hvalimo Boga za ljubi mir in prosimo še v bodoče, da nam bodo prihranjene strašne preizkušnje, ki jih morajo prenašati vojskujoče se države. Pri nas smo imeli pretekli teden svatbo. Porocila se je vrla Marijina družbenica Pšeničnik Ema z g. Turk Francem, p. d. Škrjancem v Špitalcu. Prav mnogo sreče in božjega blagoslova želimo novoporočencem. Bog daj, da bi doživel še zlato poroko v iskreni medsebojni sporazumnosti. — Žalovali smo za našim voditeljem dr. Korošcem, a zaupajmo, da imamo pri Bogu prirošnjika, ki bo prosil za svoj narod v bodočnosti.

Nova cerkev. Naše »Slov. kat. bralno društvo« ima zelo obsežno knjižnico z zabavnimi, poučnimi knjigami. Vsak bi moral vstopiti kot član, ker je članarina malenkostna. Naša mladina se bo samo ob čitanju dobrih knjig vzgojila v kremenite, dobre značaje, ki jih v tem času zelo potrebujemo.

Razgarce-Pristava. V župni cerkvi v Novi cerkvi sta bila poročena g. Brezovšek Dominik, sin bivšega župana Višnje vasi, in gdč. Pečnik Roza iz Nove cerkve. Mi vsi želimo mladima novoporočencem obilo sreče in božjega blagoslova v novem stanu. Gospodarijo bosta na novem domu v Pristavi. Bog daj, da bi doživel v pravem, vzorjem zakonu še biserno poroko. — Globoko žalost smo občutili ob izgubi našega dr. Korošca, a upajmo, da bo njegov naslednik dr. Kulovec sledil stopinjam svojega prednika za blagor našoda.

Šmarski kraji

Šmarje pri Jelšah. Zadnjo nedeljo smo imeli v Šmarju ustanovni občni zbor Mladinske kmečke zveze. Razveseljivo lepo število fantov in deklet je prišlo po prvi sv. maši v Gasilni dom, kjer se je zborovanje vršilo. Iz Ljubljane je bil prišel tajnik g. Finc, ki je svoje mlaude poslušalce navdušil za mogočno organizacijsko akcijo slovenskega kmečkega stanu in tako položil prve osnutke mlainskemu kmečkemu gibanju v našem okraju. Zborovanje je poteklo v najlepšem razpoloženju in polni načrtov in nad na uspehe

v prihajajočem letu smo se razšli. — Ob prilikih poroke Štefana Skale in Francke Šramelj so svatje na pobudo g. župana Turka nabrali za prapor pravkar ustanovljene Mladinske kmečke zveze 100 din in ob isti priliki pevci 130 din, skupaj 230 din. Lep poudarek naše krepke kmečke misli. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Šmarje pri Jelšah. V svojem letošnjem precej dolgem kraljevanju se našim ženinom in nevestam pač ni preveč prikupil drugače veseli pust. Le malo gostij nam je privoščil in ostanemo večinoma pri starem. — Naša zimska pomoč, za katero so se naši kraji tako odlično izkazali, s posebno vnemo skrbi za naše ljube šolarke iz vseh naselij in vasi, da jih izredno visoko število dnevno razveseli s toplim pokrepčilom; še celo ugledni tržani jim sami kuhajo in strežejo, kakor gg. Poglšek, Kovačič in drugi. Pač res prava krščanska ljubezen, ki le dobrote deli! — Predzadnjo nedeljo smo dobili novo mlaďinsko organizacijo Kmečke zveze. Kako začljena je bila, je dokazala izredno velika udeležba fantov in deklet. Pevec Miha iz Prelog in Štumpergerjeva Minka iz Belega zim bosta po izvolitvi načelovala in Bog daj, da vselej le z najlepšim uspehom v prid našega kmetijstva!

Sv. Križ pri Rog. Slatini. Knjižnica »Slomškovega prosvetnega društva« šteje 708 lastnih knjig. Knjige so ločeno razdeljene na odseke raznih vsebin. Tako na primer mlađinski, pripovedni, zgodovinski, nabožni itd. Mlađinski šteje 116 knjig. Knjige so namenjene članom. Želimo tudi, da bi vsi drugi farani pridno segali po njih. Do sedaj si knjige izposojuje okrog 60 članov. Seznam knjig je nabit v gospodinjski šoli. Knjižnica deluje vsako nedeljo in praznik dopoldne. — Sedaj se lepo pripravljamo na sv. misijon, ki se prične pri nas v nedeljo, dne 2. marca. S sv. misijonom bomo doživel najlepše duhovno prerojenje.

Laški okraj

Laško. V sredo, 19. februarja, nas je Prosvetno društvo zopet razvedrilo z uspelim sklopitičnim predavanjem »Današnja vojna v besedi in sliku«. Še več takih predavanj naj bo v bodoče! — Naši fantje in naša dekleta, včlanjeni v Fantovskem odseku in v Dekliškem krožku, so odboru zimske pomoči prisločili na pomoč. Začeli so namreč pobirati živiljenjske potrebščine za šolsko kolonijo po kmečkih družinah. Njihovemu pozivu se je odzvalo že precej družin, katere pa se še niso naj to po svojih možnostih nadoknadio in darujejo šolski kuhinji, kolikor jim je mogoče. Članom Fantovskega odseka in članicam Dekliškega krožka pa vsa hvala za njihovo človekoljubno delo. — Dolgo se že opaža, da se reveže in berače vedno preganja iz mesta in da ti gredo potem v okolico, kjer jih potem ta hrani. Zakaj ne bi tudi mesto prevzelo nekaj tega bremena nase? Saj bi bilo marsikateremu meščanu lažje preživljati 10 revežev kot kakšnemu kmetu enega. Vidi se pa jasno iz tega, kje je ljubezen do bližnjega doma. Občinsko upravo se poziva, da s svojo močjo, v kolikor se da, dosegne, da se to breme enako razdeli.

Sv. Miklavž nad Laškim. V nedeljo, 16. februarja, so dekleta, organizirana v Mlađinski kmetski zvezi priredila lepo igro »Lurška pasti-

Pokrajina na vzhodnoafriškem ozemlju. Na sliki vidimo afriške domačine, ki se borijo na strani Italije

mni sesalec je dal 8000 kilogramov olja. Samo iz njegovega jezika so ga pridobili 800 kg. Prav tako izdaten je bil glede drugih proizvodov, slanine, mesa itd.

Zajec s tremi nogami. V Nechaniku na Češkem je neki lovec ustrelil zajca, ki je imel samo tri noge. Poslal je ustreljeno žival v Prago, kjer so ugotovili, da je žival, ko je prišla na svet, imela štiri noge, vendar je četrtta noga pozneje okrnela. Navzlin temu je zajec bil zelo uren. Ko ga je lovec ustrelil, je tehtal štiri kilograme.

Novo italijansko prekomorsko letalo. Stefani poroča iz Rima, da so nedavno preizkusili novo italijansko štirlmotorno letalo za prevoz potnikov in tovorov preko Oceana. Akcijski

Ko so se Turki zgubili in je postal vse tiko, pride cerkovnik iz podzemelskega skrivališča. Ko gleda okrog in nikogar ne vidi, si upa na prosto. Povsod najstrašnejši prizor! Kakor je po strašni toči žalostno gledati po svetu, tako je bilo tudi tokrat: vse je bilo tiko in mrtvo, žive duše ni bilo nikjer. Gost dim se je valil proti nebui iz hiš, katere so nevernik požgali. Zdaj se spomni mežnar svojega tovariša učitelja in ga kliče, da bi zvedel, če je še živ. V globokem deblu nekega drevesa se mu ta oglasi in oba sta bila vesela rešitev iz smrtnje nevarnosti.

Prav tako si ljudstvo tudi priopoveduje, da so prišli tokrat Turki do »turške meje« — brega v Metavi, nižje Sv. Petra. Tamkaj so se jim postavili prebivalci v bran in so jih zapodili proti Sv. Lenartu. Lenarčani so bežali v cerkev, pripravljeni, da se branijo do smrti. Divji Turčini planejo za njimi in začelo se je ravno pred cerkvijo grozno klanje. Ali zdaj vržejo nekateri, v zvoniku skriti, iz visočine na sovražnika več košev čebel, ki nevernike hudo opikajo. Iznenadeni in prestrašeni se niso hoteli vojskovati z drobnimi živalicami in so pobegnili. Komaj so se odtegnili sitnim čebelam, začeli so streljati s kroglastimi iz topov na zvonik, toda kakor pravi pravljica, se krogla zvonika niso prijele in mu niso nič škodovale.

Ista usoda, kakor cerkev sv. Petra, je zadela tudi Kamnico pri Mariboru. Tamkaj so oskrnili Turki župniško cerkev sv. Martina s pokopališčem vred.

IV. poglavje

Turški zid in Ruše

Ako greš iz Ruše proti falskemu gradu, naletiš 4 km od Ruše na ostanke tako zvanega »Turškega zida«. Precej bogata zgodovina Turškega zida je prav tesno povezana z usodo gradu na Fali. Prvotno je bil zid zgrajen kot obramba gradu in boro poti Marije v Puščavi proti močnim celjskim grofom.

Turški zid začenja pri 610 m visokem Globokerjevem hribu, kateri prevladuje vso okolico za 337 m. Vrh imenovane višine je širok 20—35 korakov. Na Globokerja se naslanja umetno izkopano gradišče. V dobi turških vpadov je sklenilo prebivalstvo iz spodnje Dravske doline, da bo pozidalno na Gradišču utrjen tabor kot zatočišče in pribetališče. Prišlo pa je samo do izravnjanja gradbenega prostora. Ker je spadala falska graščina pod benediktinski samostan v Št. Pavlu na Koroškem, je opat Matija Furter (1530—1550) že razpadli Turški zid skoraj na novo zgradil iz kamna, katerega so dobili dovolj na licu mesta, in ga je močno utrdil. Zid je dobil dvojne strelne line in ena vrata, ki so bila tamkaj, kjer danes prečka ruševine zidu vozna pot ob Dravi. Utrdba je bila visoka 5—6 metrov, široka 2 metra in je segala od Globokerja do Drave. Poleg zidu je bila drča, po kateri so spuščali na sovražnika iz Globokerjevega hriba kamenje in hladovje.

riča. Vse so dobro rešile svoje vloge. Hvaležni smo šolski upravitelji gdč. Bende, ki se je veliko žrtvovala, da je prireditev dobro izpadla. Tudi udeležba od strani občinstva je bila zelo obilna. Želimo, da se igra po Veliki noči ponovi. Kako pa je razširjeno naše časopisje, bomo povедali prihodnjici. Mislimo, da smo v tem oziru prvi v celiem okraju.

Sveti Rupert nad Laškim. Ubogi Matija, ki sicer led razbija, ga je sicer letos že veliko razbil, a kaj, ko mu ga brezkončna zima vedno novega nareja. Navzlek vsem težavam in neprijetnostim pa ima letošnja zima za naše ceste, posebno za ono preko Zabrega na Sv. Jurij to dobrodo, da nam kar sama oskrbuje cesto s snežnim gramozom. Občinska uprava je namreč kakor običajno tudi v lanski jeseni dala navoziti na ruperško ce-

sto dokaj gramoza, razgrniti pa ga je zopet pozabila (tudi lani tako). Zato je bilo v jeseni naravnost grozno vozniški, ki je moral po tej razbiti in razdrapani cesti voz porivati do Sv. Jurija ali nazaj; zima pa je letos ves čas dobrocestnila po naših dolgih in strmih cestah. Spomladi pa se seveda začne stara neprilika po naših zapuščenih in neoskrbovanih občinskih cestah od začetka! — V torek, dne 18. februarja, se je zbral lepo število dobrih deklet iz laške dekanije v dekanjskem dvoru na enodnevni tečaj, ki ga je priredil gospod kurat Prelog iz Hrastnika za podrobno delo Katoliške akcije v naši dekaniji; tudi iz Sv. Ruperta se je udeležilo 11 deklet prepotrebnega tečaja. Bog daj, da bi prinesel veliko sadu!

Modra sodba

Ali in Hakim, revna popotnika, sta se bližala Meki. V puščavi sta srečala tujca, ki je ves onemogel ležal ob stezi.

»Prijatelja, pomagajta mi,« je zaječal, »od gladu umiram.«

»Tudi midva sva reveža,« mu je odvrnil Ali. »V svojih torbah imava samo nekaj hlebov kruha, a te bova prijateljsko s teboj delila.«

Oba sta sedla k tujcu in sta iz svojih torb vzela hlebe. Pri tem se je pokazalo, da je Ali imel še tri hlebe, Hakim pa dva.

Kruh so si razdelili tako, da je vsak dobil enak del. Nato so šli dalje.

Pri mestnih vratih se je tujec poslovil. Zahvalil se je, dal Aliju pet srebrnikov in dejal:

»Sprejmita to za kruh, ki sta mi ga dala, in si pošteno razdelita.«

Nato se je pomešal med množico, ki je vredno skozi vrata v mesto.

Ali je bil vesel denarja in je dva srebrnika dal svojemu tovarišu z besedami:

»Tu imaš, toliko gre tebi!«

»To imaš ti za pošteno delitev?« je zagodel Hakim. »Meni gre polovica, kakor tebi.«

»Ti norec!« se je obregnil Ali. »Ali nisem dal jaz treh hlebov, ti pa samo dva? Tako gre do meni trije srebrniki, tebi pa pripadata samo dva.«

Ko sta se tako prepirala, se je zbrala okrog njiju precejšnja množica. Eden izmed zbranih je ogorčeno pripomnil:

»Ali je to prav, da se pred vrati našega svetega mesta grizeta ko šakala za truplo kamele? Ali še nista slišala o našem modrem kadiju (sodnik), ki vsak spor zna popolnoma pravično razsoditi? Pojdita k njemu in nikar ne razdirajta svojega prijateljstva zaradi nekaj umazanih novcev!«

Ali in Hakim sta prišla in rekla:

»Sva že slišala o vašem kadiju in mu bova predložila sporno zadevo.«

»Sicer ni dvoma, da imam jaz prav,« je še dodal Ali.

»Jaz imam prav!« je trdil Hakim.

Nato sta odšla v mesto.

Modri kadi je pred svojo hišo sodil in okrog njega je bila zbrana tisočglava množica, ki je občudovala njegovo modrost. Ko sta mu Ali in Hakim predložila svojo zadevo, so se mnogina množice delila. Eni so bili mnenja, da mora Ali dobiti tri srebrnike, ker je imel tri hlebe; drugi pa so rekli, da gre vsakemu polovicu, ker je vsak dal vse hlebe, ki jih je imel, ter jima je tujec rekel, naj si denar pošteno razdelita.

Modri kadi pa je odmajal z glavo in dejal:

»Ali, tebi gredo širje srebrniki, Hakim, ti pa dobiš samo enega.«

Pri tem je vzel srebrnike ter dal Aliju širje, Hakimu pa samo enega.

In sedaj se je zgodilo nekaj neverjetnega, kar se še ni bilo primerilo, odkar je modri kadi v mestu sodil: ljudstvo je začelo mrmrati. Od vseh strani so se slišale polglasne pripombe.

Modri kadi je zapovedal mir in rekel množici:

»Prijatelji, vidim, da niste zadovoljni z mojo razsodbo. Poslušajte in videli boste, da ste bolj neumni, kakor ovce, ki se pasejo na vaših suhih pašnikih! Ali je dal k skupni pojedini tri hlebe, ali ni tako? Hakim pa je dal dva hleba. Jedli so trije. Vzeli so vsak hleb posebej in ga razdelili na tri enake dele. Ali ni bilo tako?«

Popotnika sta prikimala.

»Dobro,« je nadaljeval kadi. »Tako je imel Ali trikrat tri dele, to je bilo devet kosov kruha. Hakim pa je imel dvakrat tri dele, to je bilo šest kosov. Tako so imeli trije možje skupno devet in šest kosov, skupaj petnajst. Ali ni bilo tako? Koliko je dobil vsak izmed treh mož? Ali ne pet kosov?«

Ali in Hakim sta prikimala. Kadi pa je nadaljeval:

Tako je dal Ali od svojih devetih širje kose tujcu, Hakim pa od svojih šestih samo enega.

V starih časih je bil glede prometa in obljudenosti desni breg Drave mnogo važnejši nego levi. Cesta ob levem dravskem bregu je bila dograjena šele leta 1728. Poprej je bil ob Dravi samo ozek kolovoz, kateri se je držal stare rimske ceste. Iz Ruš je vodila po desni strani Drave proti Fali in Št. Lovrencu na Pohorju udobno izpeljana vozna pot, katere se je vse posluževalo in je bila obče znana.

Ruše so bile v dobi naše povesti v cerkvenem in kulturnem oziru pomembnejše od Maribora. Vas Ruše je bila podarjena leta 1091. prvemu opatu v Št. Pavlu, Vecilu. Benediktinci so skrbeli z vso vnemo, da je starodavna in znamenita ruška Marijina cerkev postala ena najbolj znanih in obiskovanih božjih poti. Po božjo pomoč v rušku svetišču se niso zatekali samo Pohorci, prebivalstvo Dravskega in Ptujskega polja ter Slovenskih goric, ampak celo Mislinjčani so romali tjakaj dvakrat na leto. Ruše so se ponašale z eno najstarejših gimnazij, ki je bila edina v obdravskem delu štajerske dežele, in je prenehala, ko so otvorili jezuitje v Mariboru svojo gimnazijo 7. julija 1758.

Ko se je bližal sultan Sulejman leta 1532. štajerskim mejam, ni bežalo premožnejše prebivalstvo iz Središča, Ormoža in Ljutomerja v Ptuj ter Maribor, ampak v Ruše, kjer se je čutil vsak čisto varnega za zavetiščem novo zgrajenega Turškega zidu.

Plačilo pa gre samo za to, kar sta dala. Tako mora dobiti Ali za svoje širi kose, ki jih je bil dal tujcu, širi srebrnike, Hakim pa za svojega enega samo en srebrnik.«

Množica se je sedaj zasmehala in hvalila modro razsodbo. Celo Hakim je pritrdil kadjevi razsodbi.

SMEJTE SE!

V obrambo

Sodnik: »Zakaj si prinesel s seboj tako debelo gorjačo?«

Obtoženec: »Gospod sodnik, v pozivnici je stal, naj prinesem s seboj vse, kar imam v svojo obrambo. Prvotno sem hotel nesti sekiro, pozneje pa sem mislil, da bo tudi gorjača zadostovala.«

Dobro ga pozna

Visokošolec je pisal očetu:

Dragi oče!

Sklenil sem, da osnujem zbirko denarja in Te prosim, da mi pošlješ pet sto dinarjev. Drugače sem zdrav.

Pozdravlja Te Tvoj sin Mirko.

Oče je odgovoril:

Dragi sin!

Tvoje besede toliko veljajo, kakor če bi naš Čuvaj rekel, da hoče narediti zbirko klobas, zaradi tega Ti ne bom poslal denarja. Drugače sem zdrav.

Pozdravlja Te Tvoj oče Marko.

Kdo zna bolje?

Srečala sta se dva znanca, ki se dolgo nista bila videla. Prvi je rekel, da je bil v Parizu na svetovni razstavi in je tam videl tako veliko glavo zelja, da so morali v njo vsekati stopnice, po katerih so šli na vrh glave, s katerega so lahko gledali vso razstavo.

»To ni nič,« je dejal drugi. »Jaz sem bil na razstavi v Čikagu in sem tam videl tako veliko kastrolo, da je samo en ročaj moralo nesti osem ljudi.«

»Čemu pa so potrebovali tako veliko kastrolo?«

»Veš, narejena je bila za tvojo glavo zelja.«

Profesorska

Sluga: »Gospod profesor, zdravnik je prišel.« Profesor raztreseno: »Povejte mu, da ga ne morem sprejeti, ker sem bolan.«

Ne more se skloniti

Zelo debel gospod: »Fantek, tu imaš dinar. Poglej, če so moji čevljci očiščeni?«

UGANITE!

Kakšnih rib je v Jadranskem morju največ? (Morskih.)

Kaj je močnejše od zemlje?

(Motika, ki jo kopije.)

Živo je, črno je, ima dve nogi. Kdo?

(Dimnikar.)

Kdaj ima človek toliko oči, kolikor je dnev letu?

(Dne 2. januarja.)

Turški most preko Drave

Veliki vezir Ibrahim paša in njegovi strokovnjaki so se odločili, da prekorači glavna Sulejmanova sila Dravo po zasilnem mostu, katerega bodo zgradili na hitro roko v Jelovcu v župniji Kamnica pri Mariboru, med gradom Viltuš na levem in Bistrica na desnem dravskem bregu. Turška armada ni bila oskrbljena z gradbenim materialom za mostove preko tako mogočne in široke reke kakor je Drava. Čolne, trame in deske so si preskrbeli sultani pionirji z največjo naglico ob Dravi pri Mariboru in po okolici.

Omenjeno je že bilo, da je bila v mariborskem mestu precej razvita mlinarska obrt. Šest velikih mlínov je bilo zgrajenih na čolnih na Dravi med mestnim obzidjem na levem bregu in reko. Trije mlini so bili nad in trije pod mestom. Ker so potrebovali turški pionirji čolne, so napadli dravsko mestne mlíne, jih razrušili in odpeljali pontonske čolne navzgor po Dravi do Viltuša. Mariborski topničarji so sicer streljali na drzneže, jih nekaj tudi pobili, a kaj je bilo nekaj mrtvih v primeru s 100.000 mož brojčno turško armado, katera je morala za vsako ceno preko Drave! Sultan se je namreč bal, da bi ga krščansko vojaštvo ne potipalo kje od zadaj, radi tega je silil na naglico z gradnjo mostu.

radij tega aeroplana znaša 5400 milij. Avijon lahko naloži 13 ton tovora, med njim 17 potnikov poleg posadke. Letalo je zgrajeno iz kovine ter leti s povprečno brzino 330 km na uro.

Tat pojedel vsak dan 40 jaje. V Esbjergu na Danskem je mlad človek vlomil v skladisce neke poljedelske zadruge in ukral del zaboja z 280 jajci. Čez teden dni je policija pri preiskavi v njegovem stanovanju našla zaboja poln — jajčnih lupin. Pred sodnikom je mladi mož izpovedal, da je hotel jajca prodati, pa mu ni uspelo, tedaj se je odločil, da jih poje. Vsak dan je pospravil 40 jajci... In danes pravi, da mu postane slabo že samo, če jajce vidi...

(Dalje sledi)

Viničarski vestnik

Izprememba viničarskega reda. Ban naše banovine g. dr. M. Natlačen je predpisal spremembo uredbe o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem (viničarskem redu). Sprememba se nanaša na prvi odstavek točke g, čl. 6 uredbe, ki se po novem glasi takole: Poleg prej navedenih prejemkov dobiva viničar zase in za svoje delovne moči pogojeno dnevno mezzo za vsako delovno moč in za vsak dejanski delovni dan, ko delajo bodisi sam, bodisi njegove delovne moči v vinogradu ali na ostalem vinogradnikovem posestvu; ta meza mora znašati najmanj: za navadna dela v poletnih mesecih po 15 din (doslej 10), v zimskih pa po 12 (doslej 8), za kvalificirana in težja dela, našteta v tej uredbi pa v poletnih mesecih po 18.75 (doslej 12.50), v zimskih po 15 (doslej 10) din. S tem je torej minimalna dnevna meza zvišana za 50 %.

Naznanila

Dvodnevni tečaj za sajenje, oskrbo in precepjanje sadnega drevja se vrši dne 5. in 6. marca na Banov. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen ter traja vsak dan od 8. do 12. in 14. do 18. ure. Za prenočišče in prehrano skrbe tečajniki sami.

Tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni ter skropiljenje sadnega drevja se vrši dne 12. marca t. l. na Banov. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za prehrano skrbe tečajniki sami.

Za dvig kmetijske proizvodnje. G. minister dr. Kulovec in ban g. dr. Marko Natlačen sta napisala vzpodbudne uvodne besede za marčno številko »Orača«, ki je posvečena prehrani in dvigu kmetijske proizvodnje. Naklada te številke bo 60.000 izvodov; zato lahko računamo, da bo le malo kmečkih ljudi, ki ne bi imeli prilike brati nasvetov in navodil, ki so nakopičeni v tej številki. Marčeva številka bo izšla 28. februarja; vsak jo bo lahko dobil pri poverjeniku Krajevne kmečke zveze ali občine.

Hoče. Od 1. postne nedelje do srede bodo v Hočah duhovne vaje za dekleta, ki se začnejo v nedeljo ob 8. uri s posebno mašo in govorom za dekleta ter bodo do srede vsak dan po 2 ali 3 govor. Sklep bo v sredo zjutraj s skupnim obhajilom ob začetku večne molitve. Vodil bo duhovne vaje ter pobožnost večne molitve preč. g. misijonar Matija Čontala, superior iz Ljubljane.

Sv. Lenart v Slov. gor. Člani Fantovskih odsekov in članice Dekliških krožkov v Slov. goricah se marljivo pripravljajo na telovadno akademijo Slomškovega okrožja Zveze fantovskih odsekov, ki bo prihodnjo nedeljo, 2. marca, pri Sv. Lenartu ob 3. uri popoldne v Narodnem domu. Program je zelo pestro izbran, videli bomo nastopati člane in članice, pa tudi najmanjše skoraj iz vseh odsekov in krožkov v Slov. goricah. Opozarjamо zlasti na orodno vrsto iz Maribora ter točko Tálna gimnastika. Sodelujejo tudi fanfaristi iz St. Petra pri Mariboru. Prijatelji katoliške mladinske organizacije, pridite in s številno udeležbo podprtite njena idealna stremljenja.

Cezanjevci-Ljutomer. Bralno društvo v Cezanjevcih priredi v nedeljo, dne 2. marca, ob 4. uri popoldne velezanimivo Anton Medvedovo drama »Črnošolec« v dvorani Kat. doma v Ljutomeru.

Katoliško izobraževalno društvo na Rečici ob Savinji priredi v Društvem domu v nedeljo, 2. marca t. l., ob treh popoldne narodno igro »V golikih plazovih« v 7 slikah.

Dva trdnevna sadjarska tečaja v brežiškem okraju bosta v dneh 3., 4. in 5. marca na Bizejškem in v dneh 6., 7. in 8. marca v Artičah. Tečaj prireja delegat Prizada za pospeševanje sadjarstva v Brežicah s sodelovanjem sreskega kmetijskega referenta. Na tečajih se bodo obdelala in praktično pokazala najvažnejša sadjarska dela kakor jih zahteva napredno sadjarstvo.

V šmarskem okraju se ista dva tečaja ponovita, in sicer: v Pilštanju 10., 11. in 12. marca, v Šmarju pri Jelšah 13., 14. in 15. marca.

Sv. Vid pri Valdeku. Dne 6. marca priredi sresko načelstvo važno predavanje o gozdarstvu v naši šoli ob dveh popoldne. Ker je to strokovno in gospodarsko predavanje o gozdarstvu za našega kmeta tudi življenjsko vprašanje, saj se večina kmetov bavi z gozdarstvom, se na to predavanje vabijo posestniki gozdov, mladina ter gozdni delavci. Za dovršeno predavanje bo poskrbel predavatelj-šumar.

Iz legije koroških borcov, organizacija v Slovenj Gradcu. Koroški borci mislinjske doline bodo zborovali dne 2. marca ob 14. uri v Narodnem domu v Slovenj Gradcu. Pri tej priliki bo tudi redni letni občni zbor z običajnim sporedom. Na zboru bodo tudi objavljena imena borcov, ki so odlikovani, odnosno katerim je priznana spominska kolajna. Zbora se naj udeleže vsi člani.

Dinarske »Knjižice«. Dinarske »Knjižice«! Kaj pa zopet to? boste rekli. Nov časopis ali kaj? Nove ravno niso, saj gredo že v osmo leto. Časopis pa so, ker izhajajo ob določenem času, vsakih 14 dni. Vendar pa »Knjižice« niso tak časopis kakor drugi časopisi, kjer v vsaki številki najdeš več različnih člankov, poročil, novic in podobnega. V »Knjižicah« je vsaka knjižica, ki obsega redno 32 strani v žepni obliki, zaključena enota in celota zase. Tako se lahko v kratkem dobro in temeljito poučiš o tem in onem vprašanju. Doslej je izšlo 172 knjižic. Vsaka razpravlja svoje posebno vprašanje (zadnja n. pr. »Ples«) ... Zaridi svoje poljudne in sodobne vsebine so se »Knjižice« priljubile povsod, kjer koli jih poznaš. Pohvalno so se o njih izrazili najvišji cerkveni in svetni dostenjanstveniki. »Knjižice« je dobiti v Tiskari sv. Cirila v Mariboru.

MALA OZNANILA

Čenik malim oznanilom

Vsaka beseda v malem oglasu stane za naročnika »Slov. gospodarja« 1 din, za nenočnika 2 din. — Za Preklie, Poslano, Izjave se računa posamezna beseda 3 din. — Oglašni davek se zaračunava posebej. — Kdor oglašuje tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še 5 din. — Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavijo. — Kdor hoče odgovor ali naslov iz mailih oznamil, mora priložiti znamko za 2 din, sicer se ne odgovarja. — Mala oznanila se sprejemajo najpozneje do ponedeljka zvečer, če je pa v torček praznik, pa do ponedeljka do 9. ure dopoldne.

SLUŽBE

Za hčerko iščem učno mesto špecerijske ali manufakturne stroke na deželi. Rihter, gostilna, Kapla. 281

Kuharico-gospodinjo srednjih let sprejmemo v župnišče. Kuhinja v redu, posestvo majhno. Nastop in plača po dogovoru. 333

Vinogradniške delovne moči se sprejmejo na stanovanje »Grič«. Ponudbe Oset, Koroška 26. 350

Ofer se sprejme. Košaki št. 66. 348

Sprejme se vajenec. Lojčnik Rupert, slikarski mojster, Ptujška c. 44, Tezno pri Mariboru. 356

Sprejmem kolarskega vajenca poštenih staršev. Simonič Adolf, Budina 43, Ptuj. 357

Sprejmem 14 letno zdravo, inteligentno, pošteno, brihtno deklico lepe zunanjosti za gostilno kot za svojo. Prednost imajo revne ali brez staršev iz spodnjih krajev Slovenije, nikakor pa iz okolice Maribora. Trofenik Karl, gostilna, Maribor, Gospaska ulica. 360

Sprejmem krojaškega vajenca. Vpraša se v trgovini Fidler, Gornja Radgona. 372

Ofra, 3—4 dečavci, sprejme Vilkomdvor, Vukovje, Sv. Marjeta ob Pesnici. 371

Hlapec, pošten, trezen, marljiv se sprejme. Maria Mandl, Sp. Radvanje, Maribor. 370

Hlapca-konjarja, starejšega, pridnega, poštenega, treznega h konjem in za kmetijska dela išče za takoj Šegula, veleposestnik in trtorejec, Hlapenci p. Juršinci. 368

Sprejme se majorja s 3 do 4 delovnimi močmi. Frangeš Franc, Tezno. 378

Krojač dobi izkrojeno delo na dom. Sprejmem pomočnika in vajenca. Krojaštvo, Koroška cesta 27. 379

16 do 20 letni priden, pošten fant, ki opravlja govejo živilo in druga kmečka dela, dobi stalno službo pri dobrni hrani in letni plači 1800 din pri Andrej Drofenig, pošta Podplat. 375

Sprejmem poljske delavce, 4—5 delovnih moči. Cizerl Franc, Sp. Velovlak 21, p. Maškanje. 361

Rabim za takoj hlapca h konjem, treznega in poslenega, malo starejšega. Plača po dogovoru. Oskrba v hiši. Zupančič Ivan, posestnik, Trbovlje-Gabersko. 377

Pošten hlapec, ki zna vsa kmetska dela, se sprejme. Župnišče Ptujška gora. 374

Viničar s 4 osebami in svojo kravo se išče. Maribor, Gregorčičeva 8/I. 382

Sprejmem pridnega hlapca in deklo. Plača po dogovoru. Hoče 127. 384

Iščem mlado dekle (služkinjo), katero veseli vsako delo, veselo in pošteno. Ana Fretze, gostilna, Laško. 364

Iščem majorja, 4—5 delovnih moči, dobi polovico vseh pridelkov. Pismene ponudbe dr. Kapralov, Marija Snežna. 351

Sprejme se vajenec s 1. marcem. Pavšič Valentijn, vrtnarstvo, Maribor, Koroška c. 63. 362

Ofer z več delovnimi močmi, brez malih otrok, se sprejme, graščina Slišnica pri Mariboru. 363

Viničar, 3 delovne moči, se sprejme na veleposetevo dr. Vistalerja, Kozjak 43, Zg. Sv. Kunjota. 386

Služkinjo, ki zna tudi kmečko kuho, pridno, pošteno, se sprejme na posestvo. Vprašati Lisjak, Maribor, Glavni trg 3. 387

Viničarja s 4 delovnimi močmi se sprejme. Vprašati pri Posch, Šicnhof, Rošpoh. 388

Vzamem hlapca, ki razume delo v vinogradu. Reiser, Maribor, Kalvariska 2. 389

Kuharica gospodinja išče mesto v župnišču. Gale Pavlina, Seinicna ob Dravi. 390

Sprejmem oferje. Posestvo Gamsenegg, Guštanj. 391

Sprejme se sodarski vajenec z deželi. Hrana in stanovanje prosto. Zavernik Avguštin, sodar, Sv. Marjeta ob Pesnici. 392

Viničar s 4 delovnimi močmi se sprejme. Vprašati Maribor, Gospojna 4/I. 393

POSESTVA

Posestvo za 45.000 din se takoj proda. 2 oralja najboljših njiv, malo vinograd, krasen vrt in hiša z gospodarskimi poslopji. Ponudbe na A. Ferš, Sv. Bolfenk v Slov. goricah. 353

Prodam lepo posestvo, hiša zidana, zelo lepa lega, 8 oralov. Frolein št. 28, Sv. Ana, Slov. gor. 355

Prodam vinograd in sadenosnik na Kokolanjščaku. Kupci se naj oglase: Vitomarski vrh 43, pošta Sv. Andraž v Slov. goricah. 354

Proda se posestvo s hišo, gospodarskim poslojem, 8 oralov zemlje sodno dražbenim potom dne 5. marca na sodišču. Ivan Perša v Babincih pri Ljutomeru. Cenilna vrednost 79.000 din. 394

RAZNO:

Kupim 800 žlahtnine Berlandieri Teleki. Ponudbe: »Rošpohdvor«, Kamnica, Maribor. 385

Korenake in ključe od Rupestris Göthe 9 dobite pri Dolinšček, Kamnica pri Mariboru. 352

Halo mlinarji in vinogradniki! Prodam hrast, 50 cm kvadrat, stesan, 10 m dolg, primeren za gredes ali za prešpan. Štefan Sparkel, Satahovci 37, Murska Sobota. 349

Cegljeno trsje in korenake prodaja Turin, Modraže, p. Studenice pri Poljčanah. 358

Mnogo denarja si prihranite, ako prinesete v pravilo Vaše klobuke, kateri bodo zopet kot novi. Vsa popravila se sprejemajo od 10 din naprej. Kupujem veveričje in zajčje kože, kakor tudi ovčje volno. Se priporoča Babošek Vladko, klobučarstvo, Maribor, Vetrinjska 5. 365

Pozor! Velika nova oljarna! Naznanjam, da sem prenaredil svojo oljarno na novo hidraulično prešo, katera stisne 12 sirov enkrat; treba samo enega človeka zraven. Dela se tudi ripsovo olje in rolajo sončnice. Plača od litra olja 1 din, za kilogram sira 50 par. Postrežba hitra; olje pravvrstno. Za obisk se priporoča Horvat Franc, oljarna in mlin, Slatinc, Sv. Jurij ob Ščavnici. 376

MALA OZNANILA

RAZNO:

Iščem stanovanje v bližini Maribora, prednost za odslužit. Gorenjak Aleš, Vinarst 2, Maribor. 366

Vinogradne kole, 2 metra dolge, suhe, iz smreke in jelke franko vagon 60 para Dobrajc, Maribor, Aškerčeva 16. 369

Kupim vitelj (gapelj) dobro ohranjen k mlatilnici. Hrovat Barbara, Orehek, Šmarje pri Jelšah. 373

Lahki voziček (zapravljiček) ali koleselj kupim z navedbo cene. Petan, kavarna Astoria, Maribor. 367

Prodam podlago portalis in gete. Cizerl Franc, Sp. Velovlak 21, p. Moškanjci. 380

Prodam kovaško orodje. Žnidar Simon, Cirkovce. 381

Dolgoročna posojila dajemo članom varčevalcem vseh slojev, državnim in samoupravnim uslužbenecem kakor obrtnikom in posestnikom. Informacije daje pooblaščeni bančni zastopnik, Rajčeva ul. št. 1, vrata 1. Priloga znamke 3 din 383

Priporoča se Kupčičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gor! 1384

Veverice, dihurje, lisice, kune, zajce in vse ostale vrste kože divjačin kupujem po najvišjih dnevnih cenah. Sprejemam v strojenje in barvanje. Peter Semko, Maribor, Aleksandrova 13. 1777

Pozor! Vsakovrstne rabljene stroje, orodje in železne, litinske ter druge kovinske predmete, cunje, papir, gumij in steklovino, kupuje po najvišjih dnevnih cenah tvrdka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Koclia ul. št. 14. Telefon 21-30. Podružnica vogal Ptujskie in Tržaške ceste. Telefon 24-94. 304

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, svinjsko dlako, arovco, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najbolje: Arbeiter, Maribor, Dravska 15. 11

ZIMSKI OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarn, dobro uporabni in brez napake: paket serija »M« 10—12 m kretona za obleko, druka za predpasnike in svila za bluzo 200 din; paket original Kosmom »D« 10—12 m barhenta in svile za obleke ter druk za predpasnike 250 din; paket serija »T« 4 m volnenega blaga za obleko dokler traja stara zaloga za staro ceno »T—1« 130.—, »T—2« 160.—, »T—3« 180.—, »T—4« 200.— (pri naročilu prosim sporočite serijo in barve); paket serija »Z« 3—3.20 m štofa za moško obleko, za moški ali ženski plašč ali kostum »Z—1« 200.—, »Z—2« 250.—, »Z—3« 300.—, »Z—4« 360.—, »Z—5« gladko sukno v rjavi, modri in črni barvi 400.— din. Ne odgovarjajoče zamenjam, pri dveh ali več paketih kprimeren popust. Ker se cene blagu dnevno zvišujejo, priporočamo takojšnje naročilo! — Vzorce ne razpošljamo, ker se isti stalno menjajo. — Razpošljalnica »KOSMOS«, Maribor, Razlagova 24/II.

Priporoča se trsnica in drevesnica čeh Janez, Ptuj. 255

Vodne turbine, venecijanke, mline, transmisije itd. izdeluje najceneje Strojno podjetje Ing. Borštnar, Ljubljana, Sv. Jerneja c. 18. 334

Veliko izbiro otroških oblek in čevljev

V vseh velikostih ter razno drugo blago kupite najceneje v konfekcijski trgovini

A. TKALEC
Maribor, Glavni trg 4

Vsakovrstne

**ODPADKE
PAPIRJA IN CUNJ**

kupuje in plačuje po najvišjih dnevnih cenah

B. ŽELEZNIK

trgovina vseh vrst surovin

MARIBOR—POBREŽJE

Cankarjeva ulica 16

Nakupovalnica Kopališka ul.

Telefon 27-43

Kdor v

**SLOVENSKEM
GOSPODARJU**

oglašuje, uspeha

gotovo se raduje!

REDILO ZA SVINJE,
z ribjo moko je tisočkrat preizkušen in od strokovnjakov priporočen prah, ki povzroča, da svinje rade žro, hitro debejanje in naglo rast mladih prašičev. Paket 8 din, 1 kg 25 din po pošti s povzetjem do 4 pakete ali 1 kg 10 din več. »Mlekan« redilo za krave. »Galop« prašek za konje. Lekarna pri Zamorecu, Maribor, Gosposka 12. 233

MOSTIN

Moština esenca MOSTIN za izdelovanje prvo-vrste zdrave umetne domače pijače. Cena 1 steklenici za 150 litrov 25 din, po pošti 45 din, 2 steklenici po pošti 75 din, 3 steklenice po pošti 100 din.

JABLIN
za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 25 din, po pošti 36 din, 2 zavitka po pošti 65 din.

Zaloga

Drogerija Kanc

Maribor, Slovenska ulica
in vse podeželske trgovine.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

POZAR

VLOM

STEKLO

KASKO

JAMSTVO

NEZGODE

ZVONOVE

ŽIVLJENJE

KARITAS

Vsak

slovenski gospodar zavaruje
sebe, svoje in svoje imetje
le pri naši zavarovalnici

Denar naložite najbolje in najvarnejše pri

**Spodnještajerski ljudski posojilnici
v Mariboru** registrovana zadružna zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23   Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000-